

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
(АТ «ПУМБ»)

Київ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наглядовою радою АТ «ПУМБ»
Протокол від 19 грудня 2024 року № 433
Голова Наглядової ради

_____ Валентин МІХОВ

**С Т А Н Д А Р Т И
ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ**

**АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
ТА БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ АТ «ПУМБ»**

Усі права на документ належать АТ «ПУМБ».

Цей документ не може бути використаний, а також повністю чи частково відтворений без письмового дозволу правовласника.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

ЗМІСТ

ЗАЯВА ПРО ПРИЙНЯТТЯ ГЛОБАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	4
Глосарій	5
Розділ I: Мета внутрішнього аудиту	11
Розділ II: Етика та професіоналізм	12
Принцип 1 Демонструвати чесність	13
Стандарт 1.1 Чесність і професійна сміливість.....	13
Стандарт 1.2 Етичні очікування організації.....	13
Стандарт 1.3 Правомірна та етична поведінка.....	14
Принцип 2 Підтримувати об'єктивність	14
Стандарт 2.1 Індивідуальна об'єктивність.....	14
Стандарт 2.2 Збереження об'єктивності.....	14
Стандарт 2.3 Розкриття порушень об'єктивності.....	15
Принцип 3 Демонструвати компетентність	16
Стандарт 3.1 Компетентність.....	16
Стандарт 3.2 Постійний професійний розвиток.....	17
Принцип 4 Застосовувати належну професійну ретельність	17
Стандарт 4.1 Відповідність Глобальним стандартам внутрішнього аудиту.....	17
Стандарт 4.2 Належна професійна ретельність.....	18
Стандарт 4.3 Професійний скептицизм.....	18
Принцип 5 Дотримуватися конфіденційності	19
Стандарт 5.1 Використання інформації.....	19
Стандарт 5.2 Захист інформації.....	19
Розділ III: Врядкування функції внутрішнього аудиту	21
Принцип 6 Отримувати повноваження від ради	23
Стандарт 6.1 Мандат внутрішнього аудиту.....	24
Стандарт 6.2 Статут внутрішнього аудиту.....	25
Стандарт 6.3 Підтримка ради та вищого керівництва.....	26
Принцип 7 Мати незалежну позицію	26
Стандарт 7.1 Організаційна незалежність.....	27
Стандарт 7.2 Кваліфікація керівника внутрішнього аудиту.....	28
Принцип 8 Перебувати під наглядом ради	29
Стандарт 8.1 Взаємодія з радою.....	30
Стандарт 8.2 Ресурси.....	31
Стандарт 8.3 Якість.....	32
Стандарт 8.4 Зовнішня оцінка якості.....	33
Розділ IV: Керування функцією внутрішнього аудиту	35
Принцип 9 Планувати стратегічно	36

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Стандарт 9.1 Розуміння процесів врядування, ризик-менеджменту і контролю.....	36
Стандарт 9.2 Стратегія внутрішнього аудиту.....	36
Стандарт 9.3 Методологія.....	37
Стандарт 9.4 План внутрішнього аудиту.....	37
Стандарт 9.5 Координація діяльності і покладання на роботу.....	38
Принцип 10 Управляти ресурсами.....	39
Стандарт 10.1 Управління фінансовими ресурсами.....	39
Стандарт 10.2 Управління кадровими ресурсами.....	39
Стандарт 10.3 Технологічні ресурси.....	40
Принцип 11 Комунікувати ефективно.....	40
Стандарт 11.1 Побудова відносин і комунікація з зацікавленими особами.....	40
Стандарт 11.2 Ефективна комунікація.....	41
Стандарт 11.3 Комунікація результатів.....	41
Стандарт 11.4 Помилки та упущення.....	42
Стандарт 11.5 Повідомлення про прийняття ризиків.....	42
Принцип 12 Підвищувати якість.....	42
Стандарт 12.1 Внутрішня оцінка якості.....	43
Стандарт 12.2 Вимірювання ефективності.....	43
Стандарт 12.3 Нагляд та підвищення ефективності завдань.....	44
Розділ V: Проведення внутрішнього аудиту.....	45
Принцип 13 Ефективно планувати завдання.....	46
Стандарт 13.1 Комунікація в ході завдання.....	46
Стандарт 13.2 Оцінка ризиків завдання.....	47
Стандарт 13.3 Цілі та обсяг завдання.....	48
Стандарт 13.4 Критерії оцінки.....	49
Стандарт 13.5 Ресурси завдання.....	49
Стандарт 13.6 Робоча програма.....	49
Принцип 14 Виконувати завдання.....	50
Стандарт 14.1 Збір інформації для аналізу та оцінки.....	50
Стандарт 14.2 Аналіз та потенційні спостереження завдання.....	51
Стандарт 14.3 Оцінка спостережень.....	51
Стандарт 14.4 Рекомендації та плани дій.....	52
Стандарт 14.5 Висновки за результатами завдання.....	53
Стандарт 14.6 Документування завдання.....	53
Принцип 15 Повідомляти про результати завдань та здійснювати моніторинг планів заходів.....	53
Стандарт 15.1 Фінальна комунікація за результатами завдання (звіт)	53
Стандарт 15.2 Підтвердження виконання рекомендацій або планів заходів.....	54
ІСТОРІЯ ЗМІН.....	56

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

ЗАЯВА ПРО ПРИЙНЯТТЯ ГЛОБАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (далі – Банк) з метою побудови ефективного Департаменту внутрішнього аудиту, вдосконалення практики проведення внутрішнього аудиту, забезпечення якісного аналізу й оцінки системи внутрішнього контролю та уніфікації аудиторської звітності приймає у якості стандартів, які визначають основні вимоги щодо організації систематичної аудиторської діяльності, **Глобальні стандарти внутрішнього аудиту (Global Internal Audit Standards™)**, видані Інститутом Внутрішніх Аудиторів (Institute of Internal Auditors, Inc., 247 Maitland Avenue, Altamonte Springs, Florida 32701-4201, USA), у редакції, яка оприлюднена 09 січня 2024р.

Також Департамент внутрішнього аудиту Банку приймає та використовує у своїй діяльності **Тематичні вимоги**, які разом із Глобальними стандартами внутрішнього аудиту (далі – Стандарти) складають обов'язкову для застосування частину Міжнародної Концептуальної Основи Професійної Практики Внутрішнього Аудиту.

Стандарти застосовуються до Департаменту внутрішнього аудиту Банку, підрозділів внутрішнього аудиту учасників Банківської групи та окремих внутрішніх аудиторів, у тому числі до директора Департаменту внутрішнього аудиту Банку. В той час як директор Департаменту внутрішнього аудиту відповідальний за впровадження функції внутрішнього аудиту в Банку та дотримання нею всіх принципів і Стандартів, всі внутрішні аудитори відповідальні за дотримання принципів і Стандартів, які відносяться до виконання ними посадових обов'язків, представлених головним чином у Розділі II «Етика та Професіоналізм» і Розділі V «Проведення внутрішнього аудиту».

Стандарти використовують слово «**повинен**», коли йдеться про вимоги, та слова «**має**» і «**слід**» для визначення загальних і бажаних практик. У Стандартах використовуються певні терміни, визначені в Глосарії. Щоб правильно розуміти та застосовувати Стандарти, необхідно розуміти та застосовувати конкретну термінологію, як вона описана в Глосарії.

При очікуванні відповідності вимогам, інколи внутрішні аудитори можуть бути неспроможні дотримуватись певних вимог, проте в цілому досягати мети Стандарту. Обставини, за яких можуть відбуватись відхилення (від Стандартів), часто пов'язані з обмеженнями ресурсів або специфічними аспектами сектора, галузі та/або юрисдикції. У цих виняткових обставинах слід застосувати альтернативні заходи, щоб відповідати меті Стандарту. Директор Департаменту внутрішнього аудиту Банку несе відповідальність за документування та передачу відповідним сторонам обґрунтування відхилення та застосованих альтернативних заходів. Відповідні вимоги та інформація містяться в Стандарті 4.1 «Відповідність Глобальним стандартам внутрішнього аудиту» та Розділі III «Керування функцією внутрішнього аудиту» разом з його Принципами та Стандартами.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту/Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Glossary

Activity under review - The subject of an internal audit engagement. Examples include an area, entity, operation, function, process, or system.

Advisory services - Services through which internal auditors provide advice to an organization's stakeholders without providing assurance or taking on management responsibilities. The nature and scope of advisory services are subject to agreement with relevant stakeholders. Examples include advising on the design and implementation of new policies, processes, systems, and products; providing forensic services; providing training; and facilitating discussions about risks and controls. "Advisory services" are also known as "consulting services."

Assurance - Statement intended to increase the level of stakeholders' confidence about an organization's governance, risk management, and control processes over an issue, condition, subject matter, or activity under review when compared to established criteria.

Assurance services - Services through which internal auditors perform objective assessments to provide assurance. Examples of assurance services include compliance, financial, operational/performance, and technology engagements. Internal auditors may provide limited or reasonable assurance, depending on the nature, timing, and extent of procedures performed.

Board - Highest-level body charged with governance, such as:

- A board of directors.
- An audit committee.
- A board of governors or trustees.
- A group of elected officials or political appointees.
- Another body that has authority over the relevant governance functions.

In an organization that has more than one governing body, "board" refers to the body/bodies authorized to provide the internal audit function with the appropriate authority, role, and responsibilities.

If none of the above exist, "board" should be read as referring to the group or person that acts as the organization's highest-level governing body. Examples include the head of the organization and senior management.

Chief Audit Executive - The leadership role responsible for effectively managing all aspects of the internal audit function and ensuring the quality performance of internal audit services

Глосарій

діяльність, що перевіряється – предмет завдання внутрішнього аудиту. До прикладів можна віднести напрям, установу, операцію, функцію, процес чи систему.

консультаційні послуги – послуги, за допомогою яких внутрішні аудитори надають консультації зацікавленим особам, не надаючи впевненість або не виконуючи обов'язки менеджменту. Природа і обсяг консультаційних послуг є предметом домовленості з відповідними зацікавленими особами. До прикладів можна віднести консультації щодо дизайну і впровадження нових процедур, процесів, систем або продуктів; надання криміналістичних послуг; проведення навчання; сприяння проведенню дискусій щодо ризиків і контролю. «Консультаційні послуги» також відомі як «дорадчі послуги».

надання впевненості – свідчення, спрямоване на підвищення рівня впевненості зацікавлених осіб щодо організаційних процесів врядування, ризик-менеджменту і контролю над проблематикою, умовами і предметом діяльності, що перевіряється, у порівнянні з встановленими критеріями.

послуги з надання впевненості – послуги, за допомогою яких внутрішні аудитори проводять об'єктивні оцінки для надання впевненості. До прикладів послуг з надання впевненості відносяться завдання для оцінки відповідності (комплаєнс), завдання у сфері фінансів, операційної діяльності та технологій. Внутрішні аудитори можуть надавати обмежену або розумну впевненість залежно від природи, часу та обсягу проведених процедур.

рада – орган найвищого рівня, відповідальний за врядування, наприклад:

- Рада директорів
- Аудиторський комітет
- Рада керуючих або довірених осіб
- Група обраних уповноважених осіб або політичних призначених осіб
- Інший орган, уповноважений на відповідні управлінські функції.

В організації, яка має більше ніж один орган врядування, «рада» стосується органу/органів, уповноважених на здійснення функції внутрішнього аудиту з відповідними повноваженнями, роллю та зобов'язаннями.

Якщо нічого з вище переліченого не існує, поняття «рада» слід читати як посилання на групу або особу, яка діє як вищий керівний орган організації. Прикладом можуть слугувати голова організації та вище керівництво.

керівник внутрішнього аудиту – керівна роль, відповідальна за ефективне управління всіма аспектами функції внутрішнього аудиту і забезпечує якісне надання

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

in accordance with Global Internal Audit Standards. The specific job title and/or responsibilities may vary across organizations.

Competency - Knowledge, skills, and abilities.

Compliance - Adherence to laws, regulations, contracts, policies, procedures, and other requirements.

Conflict of interest - A situation, activity, or relationship that may influence, or appear to influence, an internal auditor's ability to make objective professional judgments or perform responsibilities objectively.

Control - Any action taken by management, the board, and other parties to manage risk and increase the likelihood that established objectives and goals will be achieved.

Control processes - The policies, procedures, and activities designed and operated to manage risks to be within the level of an organization's risk tolerance.

Criteria - In an engagement, specifications of the desired state of the activity under review (also called "evaluation criteria").

Engagement - A specific internal audit assignment or project that includes multiple tasks or activities designed to accomplish a specific set of related objectives. See also "assurance services" and "advisory services."

Engagement conclusion - Internal auditors' professional judgment about engagement findings when viewed collectively. The engagement conclusion should indicate satisfactory or unsatisfactory performance.

Engagement objectives - Statements that articulate the purpose of an engagement and describe the specific goals to be achieved.

Engagement planning - Process during which internal auditors gather information, assess and prioritize risks relevant to the activity under review, establish engagement objectives and scope, identify evaluation criteria, and create a work program for an engagement.

Engagement results - The findings and conclusion of an engagement. Engagement results may also include recommendations and/or agreed upon action plans.

Engagement supervisor - An internal auditor responsible for supervising an internal audit engagement, which may include training and assisting internal auditors as well as reviewing and approving the engagement work program, workpapers, final

послуг з внутрішнього аудиту у відповідності до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту. Конкретна назва посади і/або відповідальності може відрізнятися в різних організаціях.

компетентність – знання, навички чи вміння.

комплаєнс – дотримання законів, нормативних актів, контрактів, політик, процедур та інших вимог.

конфлікт інтересів – ситуація, діяльність чи взаємовідносини, які можуть впливати, або здаватися такими, що впливають, на спроможність внутрішнього аудитора робити об'єктивне професійне судження або об'єктивно виконувати свої зобов'язання.

контроль – будь-які заходи, вжиті менеджментом, радою, чи іншими сторонами, з метою управління ризиками і підвищення ймовірності досягнення встановлених цілей і задач.

контрольні процеси – політики, процедури і заходи, розроблені і застосовані для управління ризиками з метою їх утримання в межах прийнятної для організації толерантності до ризиків.

критерії – у завданні – характеристики бажаного стану діяльності, що перевіряється (також називаються «критеріями оцінки»).

завдання – окреме завдання внутрішнього аудиту або проєкт, що включає багато задач чи видів діяльності, спрямовані на досягнення визначеного переліку відповідних цілей. Див. також «аудиторські послуги» і «консультаційні послуги».

висновок за результатами завдання – професійне судження внутрішніх аудиторів щодо спостережень, виявлених в ході завдання, при їх розгляді в цілому. Висновок за результатами завдання має визначати, чи є результати задовільними або незадовільними.

цілі завдання – твердження, що формують мету завдання і описують конкретні результати, яких планується досягти.

планування завдання – процес, за якого внутрішні аудитори збирають інформацію, оцінюють і пріоритезують ризики, притаманні діяльності, що перевіряється, встановлюють цілі і обсяг завдання, ідентифікують критерії оцінки і створюють робочу програму аудиту.

результати завдання – спостереження і висновки за результатами виконання завдання. Результати завдання можуть також включати рекомендації та/або погоджені плани дій.

куратор завдання – внутрішній аудитор, відповідальний за нагляд за завданням внутрішнього аудиту, його результатами, що може включати навчання і підтримку внутрішніх аудиторів, а також перегляд і затвердження

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

communication, and performance. The chief audit executive may be the engagement supervisor or may delegate such responsibilities.

Engagement work program - A document that identifies the tasks to be performed to achieve the engagement objectives, the methodology and tools necessary, and the internal auditors assigned to perform the tasks. The work program is based on information obtained during engagement planning.

External service provider - Resource from outside the organization that provides relevant knowledge, skills, experience, and/or tools to support internal audit services.

Finding - In an engagement, the determination that a gap exists between the evaluation criteria and the condition of the activity under review. Other terms, such as “observations,” may be used.

Fraud - Any intentional act characterized by deceit, concealment, dishonesty, misappropriation of assets or information, forgery, or violation of trust perpetrated by individuals or organizations to secure unjust or illegal personal or business advantage.

Governance - The combination of processes and structures implemented by the board to inform, direct, manage, and monitor the activities of the organization toward the achievement of its objectives.

Impact - The result or effect of an event. The event may have a positive or negative effect on the entity’s strategy or business objectives.

Independence - The freedom from conditions that may impair the ability of the internal audit function to carry out internal audit responsibilities in an unbiased manner.

Inherent risk - The combination of internal and external risk factors that exists in the absence of any management actions.

Integrity - Behavior characterized by adherence to moral and ethical principles, including demonstrating honesty and the professional courage to act based on relevant facts.

Internal audit charter - A formal document that includes the internal audit function’s mandate, organizational position, reporting relationships, scope of work, types of services, and other specifications.

Internal audit function - A professional individual or group responsible for providing an organization with assurance and advisory services.

Internal audit mandate -The internal audit function’s authority, role, and responsibilities, which may be granted by

робочої програми аудиту, робочих документів, фінальної комунікації (звіту). Керівник внутрішнього аудиту може виступати куратором завдання або може делегувати цю відповідальність.

робоча програма завдання – документ, який визначає задачі, що мають бути виконані для досягнення цілей завдання, методологію і необхідні інструменти, а також перелік внутрішніх аудиторів, призначених для виконання цих задач. Робоча програма базується на інформації, отриманій під час планування завдання.

зовнішній надавач послуг – ресурс ззовні організації, який надає відповідні знання, навички, досвід і/або інструменти для підтримки послуг внутрішнього аудиту.

спостереження – у завданні – встановлення того факту, що існує невідповідність між критеріями оцінки і фактичним станом діяльності, що перевіряється. Можуть використовуватись і інші терміни, як, наприклад, «виявлений недолік».

шахрайство – будь-яке навмисне діяння, що характеризується обманом, приховуванням, нечесністю або привласненням активів чи інформації, піддробкою, чи зловживанням довіри, вчинене особами або організаціями з метою отримання несправедливої або незаконної особистої або комерційної вигоди.

врядування – комбінація процесів і структур, впроваджених радою для інформування, скерування, керівництва і моніторингу діяльності організації задля досягнення її цілей.

вплив – результат або ефект від події. Подія може мати позитивний або негативний ефект на стратегію установи або на цілі діяльності.

незалежність – свобода від умов, що можуть порушити здатність функції внутрішнього аудиту виконувати зобов’язання з внутрішнього аудиту неупереджено.

притаманий ризик – комбінація внутрішніх і зовнішніх факторів ризику, які існують незалежно від будь-яких дій менеджменту.

чесність – поведінка, що характеризується дотриманням моральних і етичних принципів, в тому числі демонстрацією порядності і професійної сміливості діяти на базі відповідних фактів.

статут внутрішнього аудиту – офіційний документ, який містить мандат функції внутрішнього аудиту, місце в організаційній структурі, підзвітність, обсяг роботи, типи послуг, і інші характеристики.

функція внутрішнього аудиту – професійна особа або група осіб, відповідальна за надання організації послуг з надання впевненості і консультативних послуг.

мандат внутрішнього аудиту – повноваження, роль і відповідальність функції внутрішнього аудиту, що

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

the board and/or laws and regulations.

Internal audit manual - The chief audit executive's documentation of the methodologies (policies, processes, and procedures) to guide and direct internal auditors within the internal audit function.

Internal audit plan - A document, developed by the chief audit executive, that identifies the engagements and other internal audit services anticipated to be provided during a given period. The plan should be risk based and dynamic, reflecting timely adjustments in response to changes affecting the organization.

Internal auditing - An independent, objective assurance and advisory service designed to add value and improve an organization's operations. It helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of governance, risk management, and control processes.

Likelihood - The possibility that a given event will occur.

May - As used in the Considerations for Implementation of the Global Internal Audit Standards, the word "may" describes optional practices to implement the Requirements.

Methodologies - Policies, processes, and procedures established by the chief audit executive to guide the internal audit function and enhance its effectiveness.

Must - The Global Internal Audit Standards use the word "must" to specify an unconditional requirement.

Objectivity - An unbiased mental attitude that allows internal auditors to make professional judgments, fulfill their responsibilities, and achieve the Purpose of Internal Auditing without compromise.

Outsourcing - Contracting with an independent external provider of internal audit services. Fully outsourcing a function refers to contracting the entire internal audit function, and partially outsourcing (also called "cosourcing") indicates that only a portion of the services are outsourced.

Periodically - At regularly occurring intervals, depending on the needs of the organization, including the internal audit function.

Professional scepticism - Questioning and critically assessing the reliability of information.

Public sector - Governments and all publicly controlled or publicly funded agencies, enterprises, and other entities that deliver programs, goods, or services to the public.

можуть бути надані радою та/або законами і регулятивними документами.

методологія внутрішнього аудиту – методологічні документи (політики, процеси і процедури), власником котрих є керівник внутрішнього аудиту, які містять настанови і керівництва для внутрішніх аудиторів функції внутрішнього аудиту.

план внутрішнього аудиту – документ, розроблений керівником внутрішнього аудиту, який визначає завдання і інші послуги внутрішнього аудиту, передбачені для проведення впродовж визначеного періоду. План має бути орієнтованим на ризики, і динамічно переглядатись у відповідь на зміни, які впливають на організацію.

внутрішній аудит – незалежні, об'єктивні послуги з надання впевненості і консультативні послуги, що додають вартості організації і покращують її діяльність. Він допомагає організації досягати поставлених цілей шляхом застосування систематичного, послідовного підходу до оцінки і вдосконалення процесів управління, ризик-менеджменту і контролю.

вірогідність – можливість настання певної події.

може – при використанні в Рекомендаціях щодо впровадження Глобальних стандартів внутрішнього аудиту слово «може» описує необов'язкові практики.

методологія – політики, процеси і процедури, встановлені керівником внутрішнього аудиту для управління функцією внутрішнього аудиту і посилення її ефективності.

повинен – Глобальні стандарти внутрішнього аудиту використовують слово «повинен» для позначення безумовної вимоги.

об'єктивність – неупереджена ментальна позиція, що дозволяє внутрішнім аудиторам висловлювати професійне судження, виконувати їх зобов'язання і досягати Меті Внутрішнього Аудиту без компромісів.

аутсорсинг – договірні відносини з незалежним зовнішнім надавачем послуг внутрішнього аудиту. Повний аутсорсинг функції означає передачу всієї функції внутрішнього аудиту зовнішньому постачальнику, а частковий аутсорсинг (який також називають «косорсинг») передбачає, що лише частина послуг передається на аутсорсинг.

періодично – через регулярні проміжки часу, в залежності від потреб організації, в тому числі внутрішнього аудиту.

професійний скептицизм – ставлення під сумнів і критична оцінка достовірності інформації.

державний сектор – уряди і всі контрольовані або засновані державою агенції, підприємства і інші установи, які постачають програми, товари чи послуги

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

громадськості.

Quality assurance and improvement program - A program established by the chief audit executive to evaluate and ensure the internal audit function conforms with the Global Internal Audit Standards, achieves performance objectives, and pursues continuous improvement. The program includes internal and external assessments.

програма забезпечення і підвищення якості – програма, впроваджена керівником внутрішнього аудиту для оцінки і забезпечення відповідності функції внутрішнього аудиту Глобальним стандартам внутрішнього аудиту, досягнення нею цілей діяльності, і постійного її вдосконалення. Програма включає внутрішні і зовнішні оцінки.

Residual risk - The portion of inherent risk that remains after management actions are implemented.

залишковий ризик – частина притаманного ризику, яка залишається після впровадження заходів менеджменту.

Results of internal audit services - Outcomes, such as engagement conclusions, themes (such as effective practices or root causes), and conclusions at the level of the business unit or organization.

результати внутрішнього аудиту – висновки за результатами завдання, виявлені тематичні питання (такі як ефективні практики або першопричини), і висновки на рівні окремих підрозділів або організації.

Risk - The positive or negative effect of uncertainty on objectives.

ризик – позитивний або негативний ефект від невизначеності по відношенню до цілей.

Risk and control matrix - A tool that facilitates the performance of internal auditing. It typically links business objectives, risks, control processes, and key information to support the internal audit process.

матриця ризиків і контролів – інструмент, що сприяє проведенню внутрішнього аудиту. Зазвичай поєднує цілі діяльності, ризики, заходи контролю і ключову інформацію для підтримки процесу внутрішнього аудиту.

Risk appetite - The types and amount of risk that an organization is willing to accept in the pursuit of its strategies and objectives.

ризик-апетит – типи і обсяги ризику, який організація готова прийняти при виконанні своєї стратегії і досягненні цілей.

Risk assessment - The identification and analysis of risks relevant to the achievement of an organization's objectives. The significance of risks is typically assessed in terms of impact and likelihood.

оцінка ризиків – ідентифікація і аналіз ризиків, притаманних досягненню цілей організації. Значущість ризиків найчастіше вимірюється поняттями впливу і вірогідності.

Risk management - A process to identify, assess, manage, and control potential events or situations to provide reasonable assurance regarding the achievement of the organization's objectives.

ризик-менеджмент – процес ідентифікації, оцінки, управління та контролю потенційних подій або ситуацій з метою забезпечення розумної впевненості щодо досягнення цілей організації.

Risk tolerance - Acceptable variations in performance related to achieving objectives.

толерантність до ризиків – прийнятні зміни у результатах діяльності по відношенню до досягнення цілей.

Root cause - Core issue or underlying reason for the difference between the criteria and the condition of an activity under review.

першопричина – ключова проблема чи фактор, що лежить в основі розбіжностей між критеріями і станом діяльності, що перевіряється.

Senior management - The highest level of executive management of an organization that is ultimately accountable to the board for executing the organization's strategic decisions, typically a group of persons that includes the chief executive officer or head of the organization.

вище керівництво – найвищий рівень виконавчого менеджменту організації, який повністю підпорядковується раді при виконанні стратегічних рішень організації, зазвичай група осіб, яка включає голову правління або керівника організації.

Should - As used in the Considerations for Implementation of the Global Internal Audit Standards, the word “should” describes practices that are preferred but not required.

слід – при використанні в описі Рекомендацій щодо впровадження Глобальних стандартів внутрішнього аудиту слово «слід» описує практики, яким віддається перевага, але які не вимагаються.

Significance - The relative importance of a matter within the context in which it is being considered, including quantitative and qualitative factors, such as magnitude, nature, relevance,

значущість – відносна важливість питання в тому контексті, в якому воно розглядається, включаючи кількісні та якісні показники, такі як величина, природа,

	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

and impact. Professional judgment assists internal auditors when evaluating the significance of matters within the context of the relevant objectives.

Stakeholder - A party with a direct or indirect interest in an organization's activities and outcomes. Stakeholders may include the board, management, employees, customers, vendors, shareholders, regulatory agencies, financial institutions, external auditors, the public, and others.

Workpapers - Documentation of the internal audit work done when planning and performing engagements. The documentation provides the supporting information for engagement findings and conclusions.

релевантність і вплив. Професійне судження допомагає внутрішнім аудиторам у визначенні значущості питань в контексті відповідних цілей.

зацікавлена особа – сторона, прямо або опосередковано зацікавлена в діяльності організації і її результатах. Зацікавлені особи можуть включати раду, менеджмент, працівників, клієнтів, постачальників, акціонерів, регуляторні органи, фінансові інституції, зовнішніх аудиторів, громадськість тощо.

робочі документи – документація роботи внутрішнього аудиту, підготовлена в процесі планування та проведення завдань. Документація підтверджує спостереження і висновки за результатами завдань.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Розділ I: Мета внутрішнього аудиту

Формулювання мети спрямоване на допомогу внутрішнім аудиторам і зацікавленим у внутрішньому аудиті особам в розумінні і формуванні цінності внутрішнього аудиту.

Формулювання мети

Внутрішній аудит посилює здатність організації створювати, захищати та підтримувати цінність, надаючи раді та керівництву послуги з незалежного, заснованого на оцінці ризиків та об'єктивного надання впевненості, консалтингу, бачення та прогнозування.

Внутрішній аудит покращує здатність організації до:

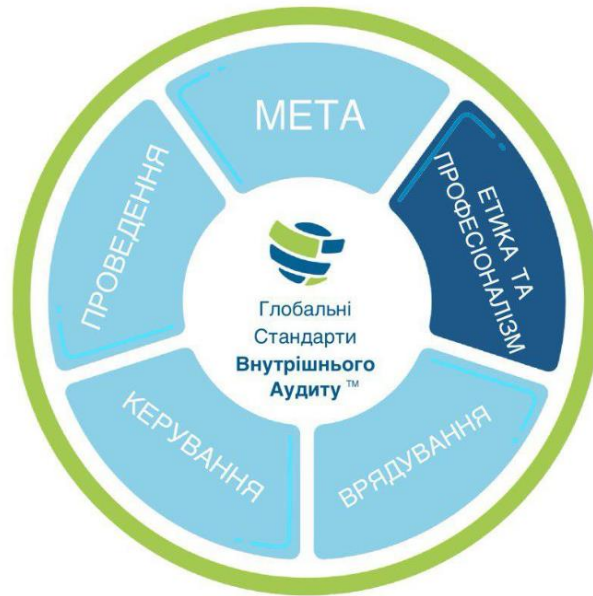
- Успішного досягнення поставлених цілей
- Процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю
- Прийняття рішень і нагляду
- Репутації та довіри серед зацікавлених осіб
- Здатності служити інтересам суспільства.

Внутрішній аудит є найбільш ефективним, коли:

- Його виконують компетентні професіонали відповідно до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту, встановлених в інтересах суспільства.
- Функція внутрішнього аудиту позиціонована незалежно та безпосередньо підпорядкована раді.
- Внутрішні аудитори вільні від неправомірного впливу та віддані наданню об'єктивної оцінки.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Розділ II: Етика та професіоналізм

Принципи і Стандарти розділу «Етика і професіоналізм» Глобальних стандартів внутрішнього аудиту замінюють колишній Кодекс етики ІВА та окреслюють поведінкові очікування для професійних внутрішніх аудиторів; включно з керівниками внутрішнього аудиту, іншими особами та будь-якими організаціями, які надають послуги внутрішнього аудиту. Відповідність цим принципам і Стандартам вселяє довіру до професії внутрішнього аудиту, створює етичну культуру у функції внутрішнього аудиту та утворює базу для покладання на роботу та судження внутрішніх аудиторів.

Від усіх внутрішніх аудиторів вимагається дотримання Стандартів етики та професіоналізму. Якщо очікується, що внутрішні аудитори дотримуватимуться інших кодексів етики, поведінки чи поведінки, наприклад, кодексів організації, все одно очікується відповідність принципам і Стандартам етики та професіоналізму, які містяться в цьому документі. Той факт, що конкретна поведінка не згадується в цих принципах і Стандартах, не перешкоджає вважати її неприйнятною або дискредитуючою.

У той час як внутрішні аудитори несуть відповідальність за власну відповідність, очікується, що керівник внутрішнього аудиту буде підтримувати та сприяти дотриманню принципів і Стандартів розділу «Етика та професіоналізм», надаючи можливості для навчання та керівництва. Керівник внутрішнього аудиту може делегувати певні обов'язки щодо управління відповідністю, але зберігає відповідальність за етику та професіоналізм функції внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Принцип 1. Демонструвати чесність

Внутрішні аудитори демонструють чесність у своїй роботі та поведінці.

Чесність – це поведінка, що характеризується дотриманням моральних і етичних принципів, у тому числі демонстрація відвертості та сміливості діяти на основі відповідних фактів, навіть коли під тиском вимагають вчинити інакше, або коли це може призвести до потенційних несприятливих особистих чи організаційних наслідків. Простіше кажучи, внутрішні аудитори повинні говорити правду і діяти правильно, навіть коли це незручно або важко.

Чесність є основою інших принципів етики та професіоналізму, зокрема об'єктивності, компетентності, належної професійної ретельності та конфіденційності. Чесність внутрішніх аудиторів є важливою для встановлення довіри та заслугування на повагу.

Стандарт 1.1 Чесність і професійна сміливість

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні виконувати свою роботу чесно та з професійною сміливістю.

Внутрішні аудитори повинні бути правдивими, точними, зрозумілими, відкритими та шанобливими в усіх професійних відносинах і спілкуванні, навіть коли висловлюють скептицизм або пропонують протилежну точку зору. Внутрішні аудитори не повинні робити неправдиві, неправомірні або оманливі заяви, а також приховувати чи нехтувати спостереженнями чи іншою доречною інформацією в комунікаціях. Внутрішні аудитори повинні розкривати всі відомі їм суттєві факти, які, якщо їх не розкрити, можуть вплинути на здатність організації приймати обґрунтовані рішення.

Внутрішні аудитори повинні проявляти професійну сміливість, правдиво спілкуючись та вживаючи належних заходів, навіть коли вони стикаються з дилемами та складними ситуаціями.

Керівник внутрішнього аудиту повинен підтримувати робоче середовище, в якому внутрішні аудитори відчують підтримку, коли висловлюють законні, засновані на доказах результати роботи, незалежно від того, сприятливі вони чи несприятливі.

Стандарт 1.2 Етичні очікування організації

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні розуміти, поважати, відповідати та сприяти законним та етичним очікуванням організації, а також повинні вміти розпізнавати поведінку, яка суперечить цим очікуванням.

Внутрішні аудитори повинні заохочувати та розвивати в організації культуру, засновану на

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

етиці. Якщо внутрішні аудитори виявляють поведінку в організації, яка не відповідає етичним очікуванням організації, вони повинні прозвітувати про цю проблему відповідно до застосовних політик та процедур.

Стандарт 1.3 Правомірна та етична поведінка

Вимоги

Внутрішні аудитори не повинні брати участь або бути стороною в будь-якій діяльності, яка є незаконною, дискредитує організацію чи професію внутрішнього аудиту, або яка може завдати шкоди організації чи її працівникам.

Внутрішні аудитори повинні розуміти та дотримуватися законів та/або нормативних актів, що стосуються галузі та юрисдикцій, у яких працює організація, включаючи розкриття інформації відповідно до вимог.

Якщо внутрішні аудитори виявляють порушення законодавства чи нормативних актів, вони повинні повідомити про такі інциденти фізичних або юридичних осіб, які мають повноваження вживати відповідних заходів, як зазначено в законах, нормативних актах і відповідних політиках і процедурах.

Принцип 2. Підтримувати об'єктивність

Внутрішні аудитори підтримують неупереджену та незалежну позицію під час надання послуг внутрішнього аудиту та прийняття рішень.

Об'єктивність – це неупереджене ментальне ставлення, яке дозволяє внутрішнім аудиторам робити професійні судження, виконувати свої обов'язки та досягати Мети Внутрішнього Аудиту без компромісів. Незалежно позиціонована функція внутрішнього аудиту підтримує здатність внутрішніх аудиторів зберігати об'єктивність.

Стандарт 2.1 Індивідуальна об'єктивність

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні підтримувати професійну об'єктивність під час виконання всіх аспектів послуг внутрішнього аудиту. Професійна об'єктивність вимагає від внутрішніх аудиторів неупередженого та незалежного мислення, і винесення суджень на основі збалансованої оцінки всіх відповідних обставин.

Внутрішні аудитори повинні знати про можливі упередження та долати їх.

Стандарт 2.2 Збереження об'єктивності

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні розпізнавати та уникати або пом'якшувати фактичні і потенційні порушення об'єктивності, та такі обставини, що можуть сприйматися як порушення.

Внутрішні аудитори не повинні приймати будь-які матеріальні чи нематеріальні предмети, такі як подарунки, винагороди чи послуги, які можуть погіршити об'єктивність чи сприйматися як такі, що погіршать об'єктивність.

Внутрішні аудитори повинні уникати конфлікту інтересів і не повинні піддаватися надмірному впливу своїх власних інтересів чи інтересів інших осіб, у тому числі вищого керівництва чи інших осіб, які займають владні посади, або політичного середовища чи інших аспектів їхнього оточення.

При наданні послуг внутрішнього аудиту:

- Внутрішні аудитори повинні утримуватися від оцінки діяльності, за яку вони раніше відповідали. Вважається, що об'єктивність порушена, якщо внутрішній аудитор надає послуги з надання впевненості щодо діяльності, за яку внутрішній аудитор відповідав протягом попередніх 12 місяців.
- Якщо функція внутрішнього аудиту має надавати послуги з надання впевненості там, де вона раніше надавала консультаційні послуги, керівник внутрішнього аудиту повинен підтвердити, що характер консультаційних послуг не впливає на об'єктивність, і повинен розподілити ресурси таким чином, щоб керувати індивідуальною об'єктивністю. Завдання з надання впевненості щодо функцій, за які несе відповідальність керівник внутрішнього аудиту, повинні контролюватися незалежною стороною поза функцією внутрішнього аудиту.
- Якщо внутрішні аудитори збираються надавати консультаційні послуги, пов'язані з діяльністю, за яку вони раніше несли відповідальність, вони повинні розкрити потенційні порушення стороні, яка запитує послуги, перш ніж прийняти завдання.

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити методологію для реагування на порушення об'єктивності. Внутрішні аудитори повинні обговорити порушення та вжити відповідних заходів відповідно до такої методології.

Стандарт 2.3 Розкриття порушень об'єктивності

Вимоги

Якщо об'єктивність порушена фактично або сприймається як порушена, подробиці порушення мають бути негайно розкриті відповідним сторонам.

Якщо внутрішнім аудиторам стає відомо про порушення, яке може вплинути на їхню об'єктивність, вони повинні повідомити про це керівнику внутрішнього аудиту або

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

призначеному куратору. Якщо керівник внутрішнього аудиту визначає, що порушення впливає на здатність внутрішнього аудитора об'єктивно виконувати обов'язки, керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити порушення з керівництвом діяльності, що перевіряється, радою та/або вищим керівництвом і визначити відповідні дії для вирішення ситуації.

Якщо порушення, яке впливає на надійність або сприйняття надійності спостережень, рекомендацій та/або висновків, виявлене після завершення завдання, керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити це питання з керівництвом діяльності, що перевіряється, радою, вищим керівництвом та/або іншими зацікавленими особами, та визначити відповідні дії для вирішення ситуації. (Див. також Стандарт 11.4 «Помилки та упущення»).

Якщо об'єктивність керівника внутрішнього аудиту фактично порушена, або сприймається як така, що порушена, керівник внутрішнього аудиту повинен повідомити про це раду. (Див. також Стандарт 7.1 «Організаційна незалежність»).

Принцип 3 Демонструвати компетентність

Внутрішні аудитори застосовують свої знання, навички та вміння для успішного виконання покладених на них ролей та обов'язків.

Демонстрація компетентності вимагає розвитку та застосування знань, навичок і здібностей для надання послуг внутрішнього аудиту. Оскільки внутрішні аудитори надають різноманітний набір послуг, компетенції, необхідні кожному внутрішньому аудитору, відрізняються. Окрім володіння або набуття компетенцій, необхідних для надання послуг внутрішнього аудиту, внутрішні аудитори підвищують ефективність і якість своєї роботи шляхом професійного розвитку.

Стандарт 3.1 Компетентність

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні володіти або набути компетенцій для успішного виконання своїх обов'язків. Необхідні компетенції включають знання, навички та здібності, відповідні їх посаді, та обов'язки, співставні з їх рівнем досвіду. Внутрішні аудитори повинні володіти або набувати знання Глобальних стандартів внутрішнього аудиту ІВА.

Внутрішні аудитори повинні братись за надання лише тих послуг, для яких вони мають або можуть набути необхідних компетенцій.

Кожен внутрішній аудитор відповідальний за постійний розвиток і застосування компетенцій, необхідних для виконання своїх професійних обов'язків. Крім того, керівник внутрішнього аудиту має забезпечити, щоб функція внутрішнього аудиту колективно мала компетенції для надання послуг внутрішнього аудиту, описаних у статуті внутрішнього аудиту, або набула

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

необхідних компетенцій. (Див. також Стандарти 7.2 «Кваліфікація керівника внутрішнього аудиту» та 10.2 «Управління кадровими ресурсами»).

Стандарт 3.2 Постійний професійний розвиток

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні підтримувати та постійно розвивати свої компетенції для підвищення ефективності та якості послуг внутрішнього аудиту. Внутрішні аудитори повинні продовжувати професійний розвиток, включаючи навчання та тренінги. Внутрішні аудитори, які отримали професійні сертифікати внутрішнього аудиту, повинні дотримуватися політики постійного професійного розвитку та відповідати вимогам, застосовним до їхніх сертифікацій.

Принцип 4. Застосовувати належну професійну ретельність

Внутрішні аудитори проявляють належну професійну ретельність у процесі планування та надання послуг внутрішнього аудиту.

Стандарти, які передбачають застосування належної професійної ретельності, вимагають:

- Відповідності Глобальним стандартам внутрішнього аудиту.
- Розгляду характеру, обставин і вимог до роботи, яку необхідно виконати.
- Застосування професійного скептицизму для критичної оцінки інформації.

Належна професійна ретельність вимагає планування та надання послуг внутрішнього аудиту з уважним ставленням, розважливістю та скептицизмом, якими володіють розсудливі та компетентні внутрішні аудитори. Застосовуючи належну професійну ретельність, внутрішні аудитори працюють в найкращих інтересах тих, хто отримує послуги внутрішнього аудиту, але не очікується, що аудитори не можуть помилятися.

Стандарт 4.1 Відповідність Глобальним стандартам внутрішнього аудиту

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні планувати та надавати послуги внутрішнього аудиту у відповідності до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту.

Методологія внутрішнього аудиту повинна розроблятися, документуватися, та підтримуватися у відповідності до Стандартів. Внутрішні аудитори повинні дотримуватися Стандартів і методології внутрішнього аудиту під час планування та надання послуг внутрішнього аудиту, а також комунікації результатів.

Якщо Стандарти використовуються разом із вимогами, виданими іншими уповноваженими органами, то в ході комунікації внутрішній аудит має також процитувати такі вимоги за

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

потреби.

Якщо закони чи нормативні акти забороняють внутрішнім аудиторам або функції внутрішнього аудиту відповідати будь-якій частині Стандартів, необхідно дотримуватись усіх інших частин Стандартів і зробити відповідне розкриття інформації.

Якщо внутрішні аудитори не можуть виконати якусь з вимог, керівник внутрішнього аудиту повинен задокументувати та повідомити опис обставин, вжитих альтернативних дій, наслідків дій та обґрунтування. Вимоги щодо розкриття невідповідності Стандартам описано в Стандартах 8.3 «Якість», 12.1 «Внутрішня оцінка якості» та 15.1 «Фінальна комунікація за результатами завдання (звіт)».

Стандарт 4.2 Належна професійна ретельність

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні застосовувати належну професійну ретельність, оцінюючи природу, обставини та вимоги до послуг, що надаються, зокрема:

- Стратегія та цілі організації.
- Інтереси тих, для кого надаються послуги внутрішнього аудиту, та інтереси інших зацікавлених осіб.
- Адекватність та ефективність процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю.
- Витрати відносно потенційних переваг послуг внутрішнього аудиту, які будуть надані.
- Обсяг і своєчасність роботи, необхідної для досягнення цілей завдання.
- Відносна складність, суттєвість або значущість ризиків для діяльності, що перевіряється.
- Імовірність значних помилок, шахрайства, невідповідності та інших ризиків, які можуть вплинути на цілі, операції або ресурси.
- Використання відповідних прийомів, засобів і технологій.

Стандарт 4.3 Професійний скептицизм

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні застосовувати професійний скептицизм під час планування та надання послуг внутрішнього аудиту.

Щоб застосовувати професійний скептицизм, внутрішні аудитори повинні:

- зберігати ставлення, яке передбачає прояв допитливості;
- критично оцінювати достовірність інформації;

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- бути прямими та чесними, коли висловлюється занепокоєння та ставляться питання щодо суперечливої інформації;
- шукати додаткових доказів при винесенні судження щодо інформації та тверджень, які можуть бути неповними, непослідовними, неправдивими або такими, що вводять в оману.

Принцип 5 Дотримуватися конфіденційності

Внутрішні аудитори належним чином використовують і захищають інформацію.

Оскільки внутрішні аудитори мають необмежений доступ до даних, записів та іншої інформації, необхідної для виконання мандату внутрішнього аудиту, вони часто отримують інформацію, яка є конфіденційною, службовою та/або персональною. (Див. також Принцип 6 «Отримувати повноваження від ради» та його Стандарти). Це передбачає інформацію у фізичній і цифровій формі, а також інформацію, отриману в результаті усного спілкування, наприклад, під час офіційних або неформальних зустрічей. Внутрішні аудитори повинні поважати цінність і право власності на інформацію, яку вони отримують, використовуючи її лише в професійних цілях та захищаючи від несанкціонованого доступу або розголошення як всередині, так і ззовні організації.

Стандарт 5.1 Використання інформації

Вимоги

Використовуючи отриману інформацію, внутрішні аудитори повинні дотримуватися відповідних політик, процедур, законів і нормативних актів. Інформацію не можна використовувати для отримання особистої вигоди, або в спосіб, що суперечить чи шкодить нормативним та етичним цілям організації.

Стандарт 5.2 Захист інформації

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні усвідомлювати свою відповідальність за захист інформації та демонструвати повагу до конфіденційності, приватності та права власності на інформацію, отриману під час надання послуг внутрішнього аудиту або в результаті професійних відносин. Внутрішні аудитори повинні розуміти та дотримуватися законів, правил, політик та процедур, пов'язаних із конфіденційністю, приватністю інформації та інформаційною безпекою, які застосовуються до організації та функції внутрішнього аудиту.

Аспекти, що стосуються функції внутрішнього аудиту, включають:

- зберігання, утримання та розміщення записів, зроблених у ході виконання завдання;
- надання записів, зроблених у ході виконання завдання, внутрішнім і зовнішнім сторонам;
- обробку, доступ або копії конфіденційної інформації, коли вона більше не потрібна.

Внутрішні аудитори не повинні розголошувати конфіденційну інформацію неавторизованим особам, якщо це не передбачено законодавством або професійною відповідальністю.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Внутрішні аудитори повинні управляти ризиком ненавмисного розкриття або розголошення інформації.

Керівник внутрішнього аудиту повинен переконатися, що функція внутрішнього аудиту та особи, які допомагають функції внутрішнього аудиту, дотримуються однакових вимог захисту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Розділ III: Врядування функції внутрішнього аудиту

Відповідні механізми врядування мають вирішальне значення для того, щоб функція внутрішнього аудиту була ефективною. Цей розділ окреслює вимоги до керівників внутрішнього аудиту щодо тісної співпраці з радою для створення функції внутрішнього аудиту, її незалежного позиціонування та нагляду за її діяльністю. Цей розділ також окреслює обов'язки вищого керівництва, які доповнюють обов'язки ради та сприяють ефективному врядуванню функції внутрішнього аудиту.

В той час як керівник внутрішнього аудиту несе відповідальність за вимоги, викладені в цьому розділі, діяльність ради та вищого керівництва має вирішальне значення для здатності функції внутрішнього аудиту виконувати мету внутрішнього аудиту. Ці види діяльності визначаються як «істотні умови» в кожному Стандарті та створюють необхідну основу для ефективного діалогу між радою, вищим керівництвом і керівником внутрішнього аудиту, що зрештою дозволяє побудувати ефективну функцію внутрішнього аудиту.

Зустрічі з радою та вищим керівництвом

Керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити цей розділ з радою та вищим керівництвом. При обговоренні слід зосереджуватись на:

- Меті внутрішнього аудиту, як сформульовано в Розділі I «Мета внутрішнього аудиту».
- Істотних умовах, викладених в кожному зі Стандартів у Розділі III «Керування функцією внутрішнього аудиту».
- Потенційному впливі на ефективність функції внутрішнього аудиту, якщо рада або вище керівництво не надасть підтримку, передбачену істотними умовами.

Обговорення необхідні для інформування ради та вищого керівництва про важливість істотних умов і узгодження їхніх відповідних обов'язків.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Характер і частота цих обговорень залежать від обставин і змін в організації. Наприклад, керівнику внутрішнього аудиту слід обговорити ці істотні умови з радою та вищим керівництвом, якщо:

- Стандарти суттєво змінюються або створюється нова функція внутрішнього аудиту.
- Керівник внутрішнього аудиту є новим на цій посаді або в організації.
- Відбулися значні зміни у відносинах між радою та керівником внутрішнього аудиту, наприклад, новий голова, якому звітує головний аудитор, або зміни в структурі чи складі ради, які впливають на ці підзвітні відносини.
- Відбулися значні зміни в структурі або складі вищого керівництва, які впливають на позицію керівника внутрішнього аудиту в організації.

Керівнику внутрішнього аудиту важливо отримувати інформацію як від ради, так і від вищого керівництва. Хоча рада може нести остаточну відповідальність за затвердження мандату, статуту та інших вимог щодо внутрішнього аудиту, викладених у цьому розділі, вище керівництво, як правило, відіграє ключову роль у наданні інформації раді та керівнику внутрішнього аудиту. Бачення вищого керівництва є цінним і допомагає підтримувати позиціонування та повноваження функції внутрішнього аудиту в організації.

Розбіжності щодо істотних умов

Якщо рада або вище керівництво не погоджуються з однією чи декількома з істотних умов, керівник внутрішнього аудиту повинен підкреслити – за допомогою прикладів – як відсутність умов(и) може вплинути на здатність функції внутрішнього аудиту досягати своєї мети або відповідати конкретним Стандартам. Керівник внутрішнього аудиту також має обговорити альтернативи істотним умовам, які можуть забезпечити досягнення тих самих результатів.

Керівник внутрішнього аудиту може досягти згоди з радою та вищим керівництвом щодо того, що одна або декілька істотних умов не є необхідними для відповідності Стандартам. У таких випадках керівник внутрішнього аудиту повинен документально підтвердити:

- Причини рішення, що певна умова не є необхідною.
- Альтернативні умови, які компенсують відсутність умов, щоб підкріпити судження ради та вищого керівництва.

Якщо керівник внутрішнього аудиту не погоджується з причинами, наведеними радою та/або вищим керівництвом щодо невиконання однієї чи кількох умов, керівник внутрішнього аудиту може дійти висновку, що функція внутрішнього аудиту неспроможна забезпечити відповідність Стандартам. У таких випадках керівник внутрішнього аудиту повинен задокументувати причини, чому рада та/або вище керівництво не виконуватиме істотні умови. Цю документацію слід надати раді та вищому керівництву, щоб забезпечити ясність щодо їхніх позицій, і надати її зовнішньому експерту з оцінки якості.

Якщо з будь-якої причини посада керівника внутрішнього аудиту вакантна, рада повинна тимчасово призначити одну або кілька осіб як виконуючих обов'язки.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Визначення ради

Глосарій до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту визначає термін «рада» як орган найвищого рівня, відповідальний за врядування, наприклад:

- Рада директорів
- Аудиторський комітет
- Рада керуючих або довірених осіб
- Група обраних уповноважених осіб або політичних призначених осіб
- Інший орган, уповноважений на відповідні управлінські функції.

В організації, яка має більше ніж один керівний орган, «рада» означає орган або органи, уповноважені надавати функції внутрішнього аудиту відповідні повноваження, роль та обов'язки.

Якщо нічого з перерахованого вище не існує, «радою» слід вважати групу або особу, яка діє як керівний орган організації найвищого рівня. Приклади включають керівника організації та вище керівництво.

Якщо характер ради відрізняється від визначення, наданого в глосарії, керівнику внутрішнього аудиту слід задокументувати структуру врядування, як підпорядковується функція внутрішнього аудиту, і те, наскільки ця структура узгоджується з визначенням ради. Це може включати середовища, де існує кілька рад, іноді в багатонаціональних організаціях чи державному секторі, або де існує багаторівнева структура.

Застосування цього розділу

Стандарти застосовуються до осіб і підрозділів, які надають послуги внутрішнього аудиту. Послуги внутрішнього аудиту можуть надаватися особами в організації або за її межами для організацій, які відрізняються за призначенням, розміром, складністю та структурою. Стандарти застосовуються незалежно від того, чи наймає організація внутрішніх аудиторів безпосередньо, чи укладає з ними контракт через зовнішнього постачальника послуг, чи те й інше. Обов'язки керівника внутрішнього аудиту виконуються однією або кількома особами, призначеними радою. Керівник внутрішнього аудиту, незалежно від того, чи він найнятий безпосередньо організацією чи через зовнішнього постачальника послуг, несе відповідальність за відповідність Стандартам, що підтверджується програмою забезпечення та підвищення якості. У всіх випадках рада несе відповідальність за підтримку та нагляд за функцією внутрішнього аудиту.

Принцип 6 Отримувати повноваження від ради

Рада встановлює, затверджує та підтримує мандат функції внутрішнього аудиту.

Функція внутрішнього аудиту отримує свій мандат від ради (або чинного законодавства в певних сферах державного сектору). Мандат визначає повноваження, роль і відповідальність

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

функції внутрішнього аудиту та документується в статуті внутрішнього аудиту. Мандат уповноважує функцію внутрішнього аудиту надавати раді та вищому керівництву об'єктивну впевненість, консультаційні послуги, бачення і прогнози. Функція внутрішнього аудиту виконує мандат шляхом застосування системного і дисциплінованого підходу до вимірювання і підвищення ефективності процесів врядування, ризик-менеджменту і контролю в усій організації.

Стандарт 6.1 Мандат внутрішнього аудиту

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту має надавати раді і вищому керівництву інформацію, необхідну для встановлення мандату внутрішнього аудиту. В тих юрисдикціях, де мандат функції внутрішнього аудиту прописано повністю або частково в законах або регулятивних документах, статут внутрішнього аудиту має включати юридичні вимоги до мандату. (Див. також Стандарт 6.2 «Статут внутрішнього аудиту»).

З метою допомоги раді і вищому керівництву у визначенні обсягу і типів послуг внутрішнього аудиту, керівник внутрішнього аудиту має координувати з іншими внутрішніми і зовнішніми надавачами впевненості, щоб отримати розуміння ролей і сфер відповідальності одне одного. (Див. також Стандарт 9.5 «Координація діяльності і покладання на роботу»).

Керівник внутрішнього аудиту має документувати або посилається на мандат в статуті внутрішнього аудиту, який затверджується радою (Див. також Стандарт 6.2 «Статут внутрішнього аудиту»).

Періодично керівник внутрішнього аудиту повинен оцінювати, чи зміни обставин вказують на необхідність обговорення з радою і вищим керівництвом щодо мандату внутрішнього аудиту. Якщо так, керівник внутрішнього аудиту має обговорити мандат внутрішнього аудиту з радою і вищим керівництвом, щоб оцінити, чи повноваження, роль, і відповідальність надають можливість функції внутрішнього аудиту виконувати свою стратегію і досягати своїх цілей.

Істотні Умови

Рада

- Обговорити з керівником внутрішнього аудиту і вищим керівництвом відповідні повноваження, роль і відповідальність функції внутрішнього аудиту.
- Затвердити статут внутрішнього аудиту, який включає мандат внутрішнього аудиту, а також обсяг і типи послуг внутрішнього аудиту.

Вище керівництво

- Приймати участь в обговоренні з радою і керівником внутрішнього аудиту, і робити внесок щодо очікувань від функції внутрішнього аудиту, які слід врахувати раді при

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

встановленні мандату внутрішнього аудиту.

- Підтримувати мандат внутрішнього аудиту на всіх рівнях організації і поширювати інформацію про надані функції внутрішнього аудиту повноваження.

Стандарт 6.2 Статут внутрішнього аудиту

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити та підтримувати статут внутрішнього аудиту, який, як мінімум, визначає наступні характеристики функції внутрішнього аудиту:

- Мету внутрішнього аудиту.
- Зобов'язання дотримуватися Глобальних стандартів внутрішнього аудиту.
- Мандат, зокрема обсяг і типи послуг, які будуть надаватися, а також обов'язки та очікування ради щодо підтримки керівництвом функції внутрішнього аудиту. (Див. також Стандарт 6.1 «Мандат внутрішнього аудиту»).
- Організаційне позиціонування і відносини підзвітності. (Див. також Стандарт 7.1 «Організаційна незалежність»).

Керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити з радою та вищим керівництвом запропонований статут, щоб підтвердити, що він точно відображає їх розуміння та очікування щодо функції внутрішнього аудиту.

Істотні умови

Рада

- Обговорює з керівником внутрішнього аудиту та вищим керівництвом інші теми, які слід включити до статуту внутрішнього аудиту, щоб забезпечити ефективну функцію внутрішнього аудиту.
- Затверджує статут внутрішнього аудиту.
- Переглядає статут внутрішнього аудиту разом із керівником внутрішнього аудиту, щоб розглянути зміни, що впливають на організацію, наприклад, призначення нового керівника внутрішнього аудиту або зміни в типах ризиків, їх впливу на діяльність та взаємозалежності ризиків для організації.

Вище керівництво

- Спілкується з радою та керівником внутрішнього аудиту щодо очікувань керівництва, які слід розглянути для включення до статуту внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Стандарт 6.3 Підтримка ради та вищого керівництва

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен надавати раді та вищому керівництву інформацію, необхідну для підтримки та сприяння визнанню функції внутрішнього аудиту в усій організації.

Керівник внутрішнього аудиту повинен координувати комунікацію ради щодо функції внутрішнього аудиту з вищим керівництвом, щоб підтримувати здатність ради виконувати свої вимоги.

Істотні умови

Рада

- Підтримує функцію внутрішнього аудиту, щоб вона могла виконувати мету внутрішнього аудиту та слідувати своїй стратегії та цілям.
- Працює з вищим керівництвом, щоб надати функції внутрішнього аудиту необмежений доступ до даних, записів, інформації, персоналу та майна, необхідних для виконання мандату внутрішнього аудиту.
- Підтримує керівника внутрішнього аудиту шляхом регулярного прямого спілкування.
- Демонструє підтримку:
 - Зазначенням того, що керівник внутрішнього аудиту звітує на такому рівні в організації, який дозволяє функції внутрішнього аудиту виконувати мандат внутрішнього аудиту.
 - Затвердженням статуту внутрішнього аудиту, плану внутрішнього аудиту, бюджету та планування ресурсів.
 - Здійснення відповідних запитів до вищого керівництва та керівника внутрішнього аудиту, щоб визначити, чи існують будь-які обмеження, щодо обсягу, доступу, повноважень або ресурсів функції внутрішнього аудиту, які впливають на здатність функції внутрішнього аудиту ефективно виконувати свої обов'язки.
 - Періодичні зустрічі з керівником внутрішнього аудиту на засіданнях без присутності вищого керівництва.

Вище керівництво

- Підтримує визнання функції внутрішнього аудиту в усій організації.
- Співпрацює з радою та керівництвом усієї організації, щоб надати функції внутрішнього аудиту необмежений доступ до даних, записів, інформації, персоналу та майна, необхідних для виконання мандату внутрішнього аудиту.

Принцип 7 Мати незалежну позицію

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Рада встановлює та захищає незалежність і кваліфікацію функції внутрішнього аудиту.

Рада несе відповідальність за забезпечення незалежності функції внутрішнього аудиту. Незалежність визначається як свобода від умов, які порушують здатність функції внутрішнього аудиту виконувати свої зобов'язання неупереджено. Функція внутрішнього аудиту здатна виконувати мету внутрішнього аудиту лише тоді, коли керівник внутрішнього аудиту підпорядковується безпосередньо раді, має відповідну кваліфікацію та займає такий рівень в організації, який дозволяє функції внутрішнього аудиту безперешкодно виконувати свої послуги та обов'язки.

Стандарт 7.1 Організаційна незалежність

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен підтверджувати раді організаційну незалежність функції внутрішнього аудиту принаймні раз на рік. Це включає інформування про випадки, коли незалежність могла бути порушена, а також дії чи запобіжні заходи, застосовані для усунення порушення незалежності.

Керівник внутрішнього аудиту повинен задокументувати в статуті внутрішнього аудиту відносини підзвітності та організаційне положення функції внутрішнього аудиту, як це визначено радою. (Див. також Стандарт 6.2 «Статут внутрішнього аудиту»).

Керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити з радою та вищим керівництвом будь-які поточні або запропоновані ролі та обов'язки, які мають потенціал до погіршення незалежності функції внутрішнього аудиту, як фактично, так і за зовнішніми ознаками. Керівник аудиту повинен надати раді та вищому керівництву типи запобіжних заходів для управління фактичними, потенційними або передбачуваними порушеннями.

Якщо керівник внутрішнього аудиту виконує одну чи більше постійних функцій, окрім внутрішнього аудиту, його обов'язки, характер роботи та встановлені заходи безпеки повинні бути задокументовані в статуті внутрішнього аудиту. Якщо ці сфери відповідальності підлягають внутрішньому аудиту, необхідно встановити альтернативні процеси для отримання впевненості, такі як укладання контракту з об'єктивним, компетентним зовнішнім постачальником послуг з надання впевненості, який звітує незалежно перед радою.

Якщо неаудиторські обов'язки керівника внутрішнього аудиту є тимчасовими, надавання впевненості у цих сферах повинна здійснювати незалежна третя сторона під час тимчасового призначення та протягом наступних 12 місяців. Також керівник внутрішнього аудиту повинен розробити план передачі цих обов'язків керівництву.

Якщо структура врядування не підтримує організаційну незалежність, керівник внутрішнього аудиту повинен задокументувати характеристики структури врядування, що обмежують незалежність, і будь-які запобіжні заходи, які можуть бути використані для досягнення даного принципу.

Істотні умови

Рада

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- Встановлює прямі відносини підпорядкування з керівником внутрішнього аудиту та функцією внутрішнього аудиту, щоб дати можливість функції внутрішнього аудиту виконувати свій мандат.
- Затверджує призначення та звільнення керівника внутрішнього аудиту.
- Надає інформацію вищому керівництву для підтримки оцінки результатів діяльності та винагороди керівника внутрішнього аудиту.
- Надає керівнику внутрішнього аудиту можливість обговорювати значущі та чутливі питання з радою, в тому числі на зустрічах без присутності вищого керівництва.
- Вимагає, щоб керівник внутрішнього аудиту займав посаду в організації на такому рівні, який дозволяє виконувати послуги та обов'язки внутрішнього аудиту без втручання керівництва. Таке позиціонування надає організаційні повноваження та статус для того, щоб виносити питання безпосередньо вищому керівництву та, за необхідності, виносити питання на розгляд ради.
- Визнає фактичні чи потенційні порушення незалежності функції внутрішнього аудиту, коли затверджує ролі або обов'язки керівника внутрішнього аудиту, які виходять за межі внутрішнього аудиту.
- Взаємодіє з вищим керівництвом і керівником внутрішнього аудиту для встановлення відповідних запобіжних заходів, якщо функції та обов'язки керівника внутрішнього аудиту порушують або можуть порушити незалежність функції внутрішнього аудиту.
- Взаємодіє з вищим керівництвом, щоб забезпечити, що функція внутрішнього аудиту є вільною від втручання під час визначення обсягу, виконання завдань внутрішнього аудиту та повідомлення результатів.

Вище керівництво

- Позиціонує функцію внутрішнього аудиту на такому рівні в організації, щоб вона могла безперешкодно виконувати свої послуги та обов'язки відповідно до вказівок ради.
- Визнає пряму підзвітність керівника внутрішнього аудиту раді.
- Взаємодіє з радою та керівником внутрішнього аудиту, щоб зрозуміти будь-які потенційні порушення незалежності функції внутрішнього аудиту, спричинені неаудиторськими ролями або іншими обставинами, і підтримує впровадження відповідних заходів безпеки для управління такими порушеннями.
- Надає вхідні дані раді щодо призначення та звільнення керівника внутрішнього аудиту.
- Запитує інформацію у ради щодо оцінки результатів діяльності та винагороди керівника внутрішнього аудиту.

Стандарт 7.2 Кваліфікація керівника внутрішнього аудиту

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен допомогти раді зрозуміти кваліфікацію та компетенції керівника внутрішнього аудиту, які необхідні для управління функцією внутрішнього аудиту. Керівник внутрішнього аудиту сприяє цьому розумінню, надаючи інформацію та приклади загальних і провідних кваліфікацій і компетенцій.

Керівник внутрішнього аудиту повинен підтримувати та підвищувати кваліфікацію та компетенції, необхідні для виконання ролей та обов'язків, які очікуються радою. (Див. також Принцип 3 «Демонструвати компетентність» та його Стандарти).

Істотні умови

Рада

- Переглядає вимоги, які необхідні керівнику внутрішнього аудиту для управління функцією внутрішнього аудиту, як описано в Розділі IV «Керування функцією внутрішнього аудиту».
- Затверджує ролі та обов'язки керівника внутрішнього аудиту та визначає необхідну кваліфікацію, досвід і компетенції для виконання цих ролей та обов'язків.
- Взаємодіє з вищим керівництвом, щоб призначити керівника внутрішнього аудиту з кваліфікацією та компетенціями, необхідними для ефективного керування функцією внутрішнього аудиту та забезпечення якісного виконання послуг внутрішнього аудиту.

Вище керівництво

- Взаємодіє з радою, щоб визначити кваліфікацію, досвід і компетенції керівника внутрішнього аудиту.
- Забезпечує призначення, розвиток та винагороду керівнику внутрішнього аудиту через процеси управління персоналом організації.

Принцип 8 Перебувати під наглядом ради

Рада здійснює нагляд за функцією внутрішнього аудиту, щоб забезпечити її ефективність.

Нагляд ради є важливим для забезпечення загальної ефективності функції внутрішнього аудиту. Досягнення цього принципу вимагає спільної комунікації та взаємодії між радою та керівником внутрішнього аудиту, а також підтримки ради в забезпеченні функції внутрішнього аудиту достатніми ресурсами для виконання мандату внутрішнього аудиту. Крім того, рада отримує гарантії щодо якості діяльності керівника внутрішнього аудиту та функції внутрішнього аудиту через програму забезпечення і підвищення якості, включаючи безпосередній перегляд радою результатів зовнішньої оцінки якості.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Стандарт 8.1 Взаємодія з радою

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен надавати раді інформацію, необхідну для виконання нею своїх наглядових обов'язків. Ця інформація може бути спеціально запитана радою або визначена за судженням керівника внутрішнього аудиту, повинна бути важливою для виконання радою своїх наглядових обов'язків.

Керівник внутрішнього аудиту повинен звітувати раді та вищому керівництву:

- План і бюджет внутрішнього аудиту та подальші значні зміни до них. (Див. також Стандарти 6.3 «Підтримка ради та вищого керівництва» та 9.4 «План внутрішнього аудиту»).
- Зміни, які потенційно можуть вплинути на мандат або статут. (Див. також Стандарти 6.1 «Мандат внутрішнього аудиту» та 6.2 «Статут внутрішнього аудиту»).
- Потенційну загрозу незалежності. (Див. також Стандарт 7.1 «Організаційна незалежність»).
- Результати виконання послуг внутрішнього аудиту, включаючи висновки, тематичні обговорення, надання впевненості, консультації / поради, ідеї та результати моніторингу. (Див. також Стандарти 11.3 «Комунікація результатів», 14.5 «Висновки за результатами завдання», та 15.2 «Підтвердження виконання рекомендацій або планів дій»).
- Результати програми забезпечення і підвищення якості. (Див. також Стандарти 8.3 «Якість», 8.4 «Зовнішня оцінка якості», 12.1 «Внутрішня оцінка якості», та 12.2 «Вимірювання продуктивності»).

Можуть бути випадки, коли керівник внутрішнього аудиту не погоджується з вищим керівництвом або іншими зацікавленими особами щодо спостережень або інших аспектів завдання, які можуть вплинути на виконання функцією внутрішнього аудиту своїх обов'язків. У таких випадках керівник внутрішнього аудиту повинен надати раді факти та обставини, які дозволять раді, виконуючи свою наглядову роль, вирішити чи слід втручатися в справи вищого керівництва або інших зацікавлених осіб.

Істотні Умови

Рада

- Комунікувати з керівником внутрішнього аудиту для розуміння того, яким чином функція внутрішнього аудиту виконує свій мандат.
- Повідомляти точку зору ради щодо стратегій, цілей і ризиків організації, щоб допомогти керівнику внутрішнього аудиту визначити пріоритети внутрішнього аудиту.
- Встановити очікування від керівника внутрішнього аудиту щодо:
 - Частоти, з якою рада бажає отримувати комунікацію від керівника внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- Критеріїв для визначення питань, які слід ескалювати раді, наприклад, суттєві ризики, які перевищують толерантність ради до ризику.
- Процесу ескалації важливих питань для ради.

- Отримувати розуміння ефективності врядування організації, управління ризиками та процесів контролю на основі результатів завдань внутрішнього аудиту та обговорень з вищим керівництвом.
- Обговорювати з керівником внутрішнього аудиту розбіжності з вищим керівництвом або іншими зацікавленими особами та надавати необхідну підтримку керівнику внутрішнього аудиту для можливості виконання обов'язків, визначених в мандаті внутрішнього аудиту.

Вище керівництво

- Повідомляти точку зору вищого керівництва щодо стратегій, цілей і ризиків організації, щоб допомогти керівнику внутрішнього аудиту визначити пріоритети внутрішнього аудиту.
- Допомогати раді в розумінні ефективності процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю організації.
- Співпрацювати з радою та керівником внутрішнього аудиту щодо процесу ескалації важливих питань для ради.

Стандарт 8.2 Ресурси

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен оцінити, чи достатньо ресурсів внутрішнього аудиту для виконання мандату та плану внутрішнього аудиту. Якщо ні, керівник внутрішнього аудиту повинен розробити стратегію отримання достатніх ресурсів і проінформувати раду про вплив недостатності ресурсів і про те, як буде вирішено будь-яку нестачу ресурсів.

Істотні умови

Рада має:

- Взаємодіяти з вищим керівництвом, щоб забезпечити функцію внутрішнього аудиту достатніми ресурсами для виконання мандату та плану внутрішнього аудиту.
- Принаймні раз на рік обговорювати з керівником внутрішнього аудиту достатність, як у кількості, так і в можливостях, ресурсів внутрішнього аудиту для виконання мандату та плану внутрішнього аудиту.
- Розглядати вплив недостатності ресурсів на мандат і план внутрішнього аудиту.
- Взаємодіяти з вищим керівництвом і керівником внутрішнього аудиту щодо виправлення ситуації недостатності ресурсів.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вище керівництво має:

- Взаємодіяти з радою, щоб забезпечити функцію внутрішнього аудиту достатніми ресурсами для виконання мандату та плану внутрішнього аудиту.
- Взаємодіяти з радою та керівником внутрішнього аудиту щодо будь-яких питань недостатності ресурсів і вирішення даної ситуації.

Стандарт 8.3 Якість

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити, запровадити та підтримувати програму забезпечення та підвищення якості, яка охоплює всі аспекти функції внутрішнього аудиту. Програма включає два види оцінювання:

- Зовнішні оцінки. (Див. також Стандарт 8.4 «Зовнішня оцінка якості»).
- Внутрішні оцінки. (Див. також Стандарт 12.1 «Внутрішня оцінка якості»).

Принаймні раз на рік керівник внутрішнього аудиту повинен доводити результати внутрішньої оцінки якості раді та вищому керівництву. Результати зовнішніх оцінок якості повинні бути доведені після їх завершення. В обох випадках такі комунікації включають:

- Відповідність функції внутрішнього аудиту Стандартам і досягнення цілей ефективності.
- За потреби, дотримання законів та/або нормативних актів, що стосуються внутрішнього аудиту.
- За потреби, плани заходів щодо усунення недоліків функції внутрішнього аудиту та можливості для вдосконалення.

Істотні умови

Рада

- Обговорює з керівником внутрішнього аудиту програму забезпечення та підвищення якості, як зазначено у Розділі IV «Керування функцією внутрішнього аудиту».
- Принаймні раз на рік затверджує цілі діяльності функції внутрішнього аудиту. (Див. також Стандарт 12.2 «Вимірювання ефективності»).
- Оцінює результативність та ефективність функції внутрішнього аудиту. Така оцінка включає:
 - Перегляд цілей функції внутрішнього аудиту, включаючи її відповідність Стандартам, законам і нормативним актам; здатність виконувати мандат внутрішнього аудиту; і прогрес у виконанні плану внутрішнього аудиту.
 - Розгляд результатів виконання програми забезпечення та підвищення якості функції внутрішнього аудиту.
 - Визначення ступеня досягнення цілей функції внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вище керівництво

- Надає свої очікування щодо цілей функції внутрішнього аудиту.
- Бере участь разом з радою в щорічній оцінці керівника внутрішнього аудиту та функції внутрішнього аудиту.

Стандарт 8.4 Зовнішня оцінка якості

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити план зовнішньої оцінки якості та обговорити його з радою. Зовнішнє оцінювання має проводитися не рідше одного разу на п'ять років кваліфікованим незалежним оцінювачем або групою оцінювачів. Вимога до зовнішньої оцінки якості також може бути виконана шляхом самооцінки з незалежною верифікацією.

Під час вибору незалежного оцінювача або команди з оцінки керівник внутрішнього аудиту повинен переконатися, що принаймні одна особа має статус Сертифікованого Внутрішнього Аудитора.

Істотні умови

Рада

- Обговорює з керівником внутрішнього аудиту плани проведення зовнішньої оцінки якості функції внутрішнього аудиту незалежним кваліфікованим оцінювачем або групою оцінювачів.
- Співпрацює з вищим керівництвом і керівником внутрішнього аудиту для визначення обсягу та частоти зовнішньої оцінки якості.
- Розглядає обов'язки та нормативні вимоги функції внутрішнього аудиту та керівника внутрішнього аудиту, як описано в статуті внутрішнього аудиту, під час визначення обсягу зовнішньої оцінки якості.
- Переглядає і затверджує план керівника внутрішнього аудиту щодо проведення зовнішньої оцінки якості. На затвердження подається, як мінімум:
 - Обсяг і частота оцінок
 - Компетенції та незалежність зовнішнього оцінювача або команди оцінювання
 - Обґрунтування вибору проведення самооцінки з незалежною ратифікацією замість зовнішньої оцінки якості.
- Вимагає отримання повних результатів зовнішньої оцінки якості або самооцінки з незалежною ратифікацією безпосередньо від оцінювача.
- Переглядає і схвалює план заходів керівника внутрішнього аудиту для усунення виявлених недоліків і можливостей для покращення (за наявності).

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

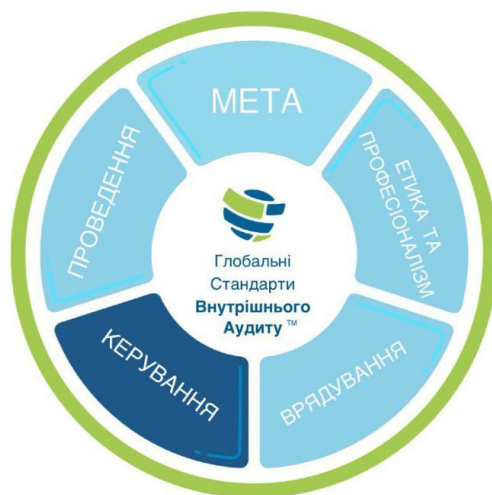
- Затверджує графік виконання плану заходів і контролює прогрес, досягнутий керівником внутрішнього аудиту.

Вище керівництво

- Співпрацює з радою та керівником внутрішнього аудиту для визначення обсягу та частоти зовнішньої оцінки якості.
- Переглядає результати зовнішньої оцінки якості, співпрацює з керівником внутрішнього аудиту та радою для узгодження плану заходів щодо усунення виявлених недоліків і можливостей для покращення (за наявності), і погодження часових рамок для впровадження плану заходів.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Розділ IV: Керування функцією внутрішнього аудиту

Керівник внутрішнього аудиту відповідає за керування функцією внутрішнього аудиту відповідно до статуту внутрішнього аудиту та Глобальних стандартів внутрішнього аудиту. Ця відповідальність включає стратегічне планування, залучення та розподіл ресурсів, налагодження взаємовідносин, спілкування із зацікавленими особами, а також забезпечення і підвищення ефективності функції.

Очікується, що особа, відповідальна за керування функцією внутрішнього аудиту, відповідатиме Стандартам, включаючи виконання обов'язків, описаних в цьому розділі, незалежно від того, чи є ця особа безпосередньо найнятою організацією чи уклала контракт через зовнішнього надавача послуг. Конкретна назва посади та обов'язки можуть відрізнятися в різних організаціях.

Керівник внутрішнього аудиту може делегувати відповідні обов'язки іншим кваліфікованим фахівцям у функції внутрішнього аудиту, але зберігає за собою остаточну відповідальність.

Відносини прямого підпорядкування між радою та керівником внутрішнього аудиту дозволяють функції внутрішнього аудиту виконувати мандат внутрішнього аудиту. (Див. також Стандарт 7.1 «Організаційна незалежність»). Крім того, керівник внутрішнього аудиту, як правило, має адміністративну підзвітність найвищій посадовій особі вищого керівництва, наприклад, головному виконавчому директору, для підтримки повсякденної діяльності та встановлення статусу і повноважень, необхідних для забезпечення належної уваги до розгляду результатів послуг внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Принцип 9 Планувати стратегічно

Керівник внутрішнього аудиту стратегічно планує позиціонування функції внутрішнього аудиту так, щоб вона виконувала свій мандат і досягала довгострокового успіху.

Стратегічне планування вимагає від керівника внутрішнього аудиту розуміння мандату внутрішнього аудиту та процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю. Функція внутрішнього аудиту, забезпечена відповідними ресурсами та позиціонуванням, розробляє та реалізує стратегію підтримки успіху організації. Крім того, керівник внутрішнього аудиту створює та впроваджує методологію для керівництва функцією внутрішнього аудиту та розробки плану внутрішнього аудиту.

Стандарт 9.1 Розуміння процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю

Вимоги

Щоб розробити ефективну стратегію та план внутрішнього аудиту, керівник внутрішнього аудиту повинен розуміти процеси врядування, ризик-менеджменту та контролю.

Щоб зрозуміти процеси врядування, керівник внутрішнього аудиту повинен розглянути, як організація:

- Встановлює стратегічні цілі та приймає стратегічні і оперативні рішення
- Здійснює нагляд за ризик-менеджментом і контролем
- Сприяє розвитку етичної культури
- Забезпечує ефективне управління продуктивністю та підзвітністю
- Структурує свої управлінські та операційні функції
- Передає інформацію про ризики та контроль у всій організації
- Координує діяльність і комунікацію між радою, внутрішніми й зовнішніми надавачами аудиторських послуг та керівництвом.

Щоб зрозуміти процеси ризик-менеджменту та контролю, керівник внутрішнього аудиту повинен розглянути, як організація ідентифікує та оцінює значущі ризики, а також обирає відповідні контрольні процеси. Це включає розуміння того, як організація визначає та управляє наступними ключовими областями ризику:

- Надійність і доброчесність фінансової та операційної інформації.
- Результативність та ефективність операцій і програм.
- Збереження активів.
- Відповідність законам і/або нормативним вимогам.

Стандарт 9.2 Стратегія внутрішнього аудиту

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити та впровадити стратегію функції

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

внутрішнього аудиту, яка підтримує стратегічні цілі та успіх організації та відповідає очікуванням ради, вищого керівництва та інших ключових зацікавлених осіб.

Стратегія внутрішнього аудиту – це план дій, розроблений для досягнення довгострокової або загальної мети. Стратегія внутрішнього аудиту повинна включати бачення, стратегічні цілі та ініціативи з підтримки функції внутрішнього аудиту. Стратегія внутрішнього аудиту допомагає спрямувати функцію внутрішнього аудиту на виконання мандату внутрішнього аудиту.

Керівник внутрішнього аудиту повинен періодично переглядати стратегію внутрішнього аудиту з радою та вищим керівництвом.

Стандарт 9.3 Методологія

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити методологію для систематичного та дисциплінованого управління функцією внутрішнього аудиту, для реалізації стратегії внутрішнього аудиту, розробки плану внутрішнього аудиту та відповідності Стандартам. Керівник внутрішнього аудиту повинен оцінювати ефективність методології і оновлювати її у міру необхідності для покращення функції внутрішнього аудиту та реагування на значні зміни, які впливають на функцію. Керівник внутрішнього аудиту повинен забезпечити внутрішніх аудиторів навчанням з методології. (Див. також Принципи 13 «Ефективно планувати завдання», 14 «Виконувати завдання», 15 «Повідомляти про результати завдань та здійснювати моніторинг планів заходів» та відповідні Стандарти до них).

Стандарт 9.4 План внутрішнього аудиту

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен створити план внутрішнього аудиту, спрямований на досягнення цілей організації.

Керівник внутрішнього аудиту повинен ґрунтувати план внутрішнього аудиту на задокументованій оцінці стратегій, цілей і ризиків організації. Ця оцінка повинна бути створена на основі інформації від ради та вищого керівництва, а також на основі розуміння керівником внутрішнього аудиту процесів врядування організації, ризик-менеджменту та контролю. Оцінка має бути проведена щонайменше раз на рік.

План внутрішнього аудиту повинен:

- Враховувати мандат внутрішнього аудиту та повний спектр узгоджених послуг внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- Визначати послуги внутрішнього аудиту, які підтримують оцінку та вдосконалення процесів врядування організації, ризик-менеджменту та контролю.
- Враховувати покриття напрямків управління інформаційними технологіями, ризиком шахрайства, ефективності програм комплаєнс та етики організації та інших сфер високого ризику.
- Визначати людські, фінансові та технологічні ресурси, необхідні для виконання плану.
- Бути динамічним та своєчасно оновлюватися відповідно до змін у бізнесі організації, у ризикових операціях, програмах, системах, контролях та організаційній культурі.

Керівник внутрішнього аудиту повинен переглядати та оновлювати план внутрішнього аудиту, якщо це необхідно, і своєчасно повідомляти раді та вищому керівництву про:

- Вплив будь-яких обмежень ресурсів на покриття напрямків внутрішнім аудитом.
- Обґрунтування невиключення до плану завдання з надання впевненості у сфері чи діяльності з високим ризиком.
- Суперечливі вимоги до послуг від основних зацікавлених осіб, такі як високопріоритетні запити, засновані на нових ризиках, і запити на заміну запланованих завдань з надання впевненості на консультаційні завдання.
- Обмеження обсягу або обмеження доступу до інформації.

Керівник внутрішнього аудиту повинен обговорити план внутрішнього аудиту, включаючи істотні проміжні зміни, з радою та вищим керівництвом. План та істотні зміни до плану повинні бути затверджені радою.

Стандарт 9.5 Координація діяльності і покладання на роботу

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен координувати з внутрішніми і зовнішніми надавачами послуг з впевненості і розглядати питання, чи можна спиратися на їхню роботу. Координація послуг мінімізує подвійні зусилля, підсвічує прогалини в покритті ключових ризиків і посилює загальну додану вартість від діяльності надавачів послуг.

Якщо неможливо досягти відповідного рівня координації, керівник внутрішнього аудиту має підняти питання з цього приводу в обговоренні з вищим керівництвом і, якщо це необхідно, з радою.

Коли функція внутрішнього аудиту спирається на роботу інших надавачів аудиторських послуг, керівник внутрішнього аудиту повинен задокументувати, на що спирався при такому покладанні, і продовжує відповідати за висновки, яких дійшла функція внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Принцип 10: Управляти ресурсами

Керівник внутрішнього аудиту управляє ресурсами з метою реалізації стратегії функції внутрішнього аудиту та виконання її плану та мандату.

Управління ресурсами вимагає ефективного отримання та використання фінансових, людських та технологічних ресурсів. Керівнику внутрішнього аудиту необхідно отримати ресурси, достатні для виконання обов'язків з внутрішнього аудиту, і розпоряджатися ними відповідно до методології внутрішнього аудиту.

Стандарт 10.1 Управління фінансовими ресурсами

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен управляти фінансовими ресурсами функції внутрішнього аудиту.

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити бюджет, який дозволить успішно реалізувати стратегію внутрішнього аудиту та досягти плану. Бюджет включає ресурси, необхідні для роботи функції, включаючи навчання та придбання технологій та інструментів. Керівник внутрішнього аудиту повинен ефективно та результативно керувати повсякденною діяльністю функції внутрішнього аудиту у відповідності до бюджету.

Керівник внутрішнього аудиту повинен затвердити бюджет з радою. Керівник внутрішнього аудиту повинен оперативно інформувати раду та вище керівництво про наслідки нестачі фінансових ресурсів.

Стандарт 10.2 Управління кадровими ресурсами

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен встановити підхід до найму, розвитку та утримання внутрішніх аудиторів, які мають кваліфікацію для успішного впровадження стратегії внутрішнього аудиту та виконання плану внутрішнього аудиту.

Керівник внутрішнього аудиту повинен прагнути забезпечити відповідне, достатнє та ефективне використання кадрових ресурсів, необхідних для виконання затвердженого плану внутрішнього аудиту. «Відповідне» стосується поєднання знань, умінь і навичок; «достатнє» стосується кількості ресурсів; а «ефективне використання» означає розподіл ресурсів таким чином, щоб оптимізувати досягнення плану внутрішнього аудиту.

Керівник внутрішнього аудиту повинен спілкуватися з радою та вищим керівництвом щодо відповідності та достатності кадрових ресурсів функції внутрішнього аудиту. Якщо функції не вистачає відповідних і достатніх кадрових ресурсів для виконання плану внутрішнього аудиту, керівник внутрішнього аудиту повинен визначити, як залучити ресурси, або вчасно повідомити раду та вище керівництво про вплив обмежень. (Див. також Стандарт 8.2 «Ресурси»).

Керівник внутрішнього аудиту повинен оцінювати компетенцію окремих внутрішніх аудиторів у межах функції внутрішнього аудиту та заохочувати їх професійний розвиток. Керівник внутрішнього аудиту повинен співпрацювати з внутрішніми аудиторами, щоб допомогти їм

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

розвинути свої індивідуальні компетенції шляхом навчання, зворотного зв'язку з боку куратора завдання та/або наставництва. (Див. також Стандарт 3.1 «Компетентність»).

Стандарт 10.3 Технологічні ресурси

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен прагнути до того, щоб функція внутрішнього аудиту мала технології для підтримки процесу внутрішнього аудиту. Керівник внутрішнього аудиту повинен регулярно оцінювати технології, що використовуються функцією внутрішнього аудиту, і шукати можливості для підвищення результативності та ефективності.

При впровадженні нової технології керівник внутрішнього аудиту повинен провести відповідне навчання для внутрішніх аудиторів щодо ефективного використання технологічних ресурсів. Керівник внутрішнього аудиту для належного впровадження технологічних ресурсів повинен співпрацювати з функціями інформаційних технологій та інформаційної безпеки в організації.

Керівник внутрішнього аудиту повинен повідомляти раду та вище керівництво про вплив технологічних обмежень на ефективність та результативність функції внутрішнього аудиту.

Принцип 11 Комунікувати ефективно

Керівник внутрішнього аудиту скеровує функцію внутрішнього аудиту спілкуватися ефективно зі своїми зацікавленими особами.

Ефективна комунікація вимагає побудови стосунків, встановлення довіри та надання можливості зацікавленим особам отримати вигоду від результатів виконання послуг внутрішнього аудиту. Керівник внутрішнього аудиту несе відповідальність за допомогу функції внутрішнього аудиту в налагодженні постійної комунікації із зацікавленими сторонами для побудови довіри та зміцнення відносин. Крім того, керівник внутрішнього аудиту здійснює нагляд за офіційними комунікаціями функції внутрішнього аудиту з радою та вищим керівництвом з метою забезпечення якості і розуміння результатів виконання послуг внутрішнього аудиту.

Стандарт 11.1 Побудова відносин і комунікація із зацікавленими особами

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити підхід для функції внутрішнього аудиту з метою встановлення відносин і довіри з ключовими зацікавленими сторонами, в тому числі з радою, вищим керівництвом, операційним керівництвом, регуляторами, а також внутрішніми і зовнішніми постачальниками послуг з надання впевненості та іншими консультантами.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Керівник внутрішнього аудиту повинен сприяти офіційній та неформальній комунікації між функцією внутрішнього аудиту та зацікавленими особами, сприяючи взаєморозумінню:

- Організаційних інтересів та проблем.
- Підходів до ідентифікації та управління ризиками та надання впевненості.
- Ролей та обов'язків відповідних сторін і можливостей для співпраці.
- Відповідних нормативних вимог.
- Важливих організаційних процесів, включаючи фінансову звітність.

Стандарт 11.2 Ефективна комунікація

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен встановити та впровадити методологію для сприяння точній, об'єктивній, чіткій, лаконічній, конструктивній, повній та своєчасній комунікації внутрішнього аудиту.

Стандарт 11.3 Комунікація результатів

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен повідомляти результати послуг внутрішнього аудиту раді та вищому керівництву періодично, а також за результатами кожного завдання, якщо необхідно. Керівник внутрішнього аудиту повинен розуміти очікування ради та вищого керівництва щодо характеру та періодичності/часу комунікації.

Результати внутрішнього аудиту можуть включати:

- Висновки за результатами завдання.
- Такі теми, як ефективні практики або першопричини недоліків.
- Висновки на рівні бізнес-підрозділу чи організації.

Висновки за результатами завдання

Керівник внутрішнього аудиту повинен переглянути та затвердити остаточну комунікацію (звіт) за результатами завдання, яка включає висновки за результатами аудиту, та вирішити, кому та як вона буде надаватись. Якщо ці обов'язки делеговані іншим внутрішнім аудиторам, за керівником внутрішнього аудиту зберігається загальна відповідальність. Керівник внутрішнього аудиту повинен звернутися за порадою до юридичного радника та/або вищого керівництва, за необхідності, перш ніж надати остаточну комунікацію третім сторонам за межами організації, якщо інше не вимагається або не обмежується законами та/або нормативними документами (Див. також Стандарти 11.4 «Помилки та упущення», 11.5 «Повідомлення про прийняття ризиків» і 15.1 «Фінальна комунікація за результатами завдання (звіт)»).

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Теми

Спостереження та висновки за результатами кількох завдань, розглянуті у сукупності, можуть виявити закономірності чи тенденції, наприклад, першопричини. Коли керівник внутрішнього аудиту визначає теми, які пов'язані з процесами врядування, ризик-менеджменту та контролю, ці теми мають бути доведені до відома ради та вищого керівництва своєчасно та разом із позиціями, консультаціями та/або висновками.

Стандарт 11.4 Помилки та упущення

Вимоги

Якщо фінальна комунікація (звіт) за результатами завдання містить значущу помилку або упущення, керівник внутрішнього аудиту повинен невідкладно повідомити виправлену інформацію всім сторонам, які отримали оригінальне повідомлення.

Значущість визначається відповідно до критеріїв, узгоджених з радою.

Стандарт 11.5 Повідомлення про прийняття ризиків

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен повідомляти про неприйнятні рівні ризику.

Коли керівник внутрішнього аудиту робить висновок, що керівництво прийняло рівень ризику, який перевищує рівень ризик-апетиту організації або толерантності до ризику, це питання необхідно обговорити з вищим керівництвом. Якщо керівник внутрішнього аудиту визначає, що питання не було вирішено вищим керівництвом, це питання має бути передано на розгляд ради. Усунення ризику не входить до обов'язків керівника внутрішнього аудиту.

Принцип 12 Підвищувати якість

Керівник внутрішнього аудиту відповідає за дотримання Глобальних стандартів внутрішнього аудиту та постійне вдосконалення роботи функції внутрішнього аудиту.

Якість є комбінованим критерієм для оцінки відповідності Глобальним стандартам внутрішнього аудиту і досягнення функцією внутрішнього аудиту цілей. Тому програма забезпечення і підвищення якості розроблена з метою оцінки і стимулювання функції внутрішнього аудиту для відповідності Стандартам, досягнення цілей ефективності, і продовження постійного вдосконалення. Програма включає внутрішні і зовнішні оцінки. (Див. також Стандарти 8.3 «Якість» і 8.4 «Зовнішня оцінка якості»).

Керівник внутрішнього аудиту відповідає за забезпечення постійного вдосконалення функції внутрішнього аудиту. Це потребує розробки критеріїв для оцінки результативності завдань внутрішнього аудиту, внутрішніх аудиторів і функції внутрішнього аудиту в цілому. Такі критерії формують базу для оцінки прогресу по відношенню до цілей ефективності, в тому

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

числі і постійного вдосконалення.

Стандарт 12.1 Внутрішня оцінка якості

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити та провести внутрішню оцінку відповідності функції внутрішнього аудиту Глобальним стандартам внутрішнього аудиту та прогресу в досягненні цілей ефективності.

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити методологію внутрішньої оцінки, як описано в Стандарті 8.3 «Якість», яка включає:

- Постійний моніторинг відповідності функції внутрішнього аудиту Стандартам і досягнення цілей ефективності
- Періодичні самооцінки або оцінки іншими особами в організації з достатніми знаннями практики внутрішнього аудиту для оцінки відповідності всім елементам Стандартів
- Доведення результатів внутрішніх оцінок раді та вищому керівництву.

На основі результатів періодичної самооцінки керівник внутрішнього аудиту повинен розробити план заходів для усунення випадків невідповідності Стандартам і можливості для покращення, включаючи пропонований графік дій. Керівник внутрішнього аудиту повинен доводити результати періодичної самооцінки та статус плану заходів раді та вищому керівництву. (Див. також Стандарт 8.1 «Взаємодія з радою», 8.3 «Якість» і 9.3 «Методологія»). Внутрішні оцінки повинні бути задокументовані та включені до оцінки, що проводиться незалежною третьою стороною як частина зовнішньої оцінки якості. (Див. також Стандарт 8.4 «Зовнішня оцінка якості»).

Якщо невідповідність Стандартам впливає на загальний обсяг або функціонування внутрішнього аудиту, керівник внутрішнього аудиту повинен розкрити раді та вищому керівництву інформацію про невідповідність та її вплив.

Стандарт 12.2 Вимірювання ефективності

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити цілі для оцінки ефективності функції внутрішнього аудиту. Керівник внутрішнього аудиту повинен враховувати вхідні дані та очікування ради та вищого керівництва під час розробки цілей ефективності.

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити методологію вимірювання ефективності, щоб оцінити прогрес у досягненні цілей функції та сприяти постійному вдосконаленню функції внутрішнього аудиту.

Оцінюючи діяльність функції внутрішнього аудиту, керівник внутрішнього аудиту повинен отримати відповідний відгук від ради та вищого керівництва.

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити план дій щодо виявлених програвин та

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

можливостей для покращення.

Стандарт 12.3 Нагляд та підвищення ефективності завдань

Вимоги

Керівник внутрішнього аудиту повинен розробити та впровадити методологію для нагляду за виконанням завдань, забезпечення якості та розвитку компетенцій.

- Керівник внутрішнього аудиту або куратор завдання повинен надавати внутрішнім аудиторам вказівки протягом усього завдання, перевіряти виконання робочих програм і підтверджувати, що робочі документи завдання адекватно підтверджують спостереження, висновки та рекомендації.
- Для забезпечення якості керівник внутрішнього аудиту повинен перевірити, чи завдання проводяться відповідно до Стандартів і методології функції внутрішнього аудиту.
- Для розвитку компетенцій керівник внутрішнього аудиту повинен надавати внутрішнім аудиторам зворотній зв'язок про їхню роботу та можливості для вдосконалення.

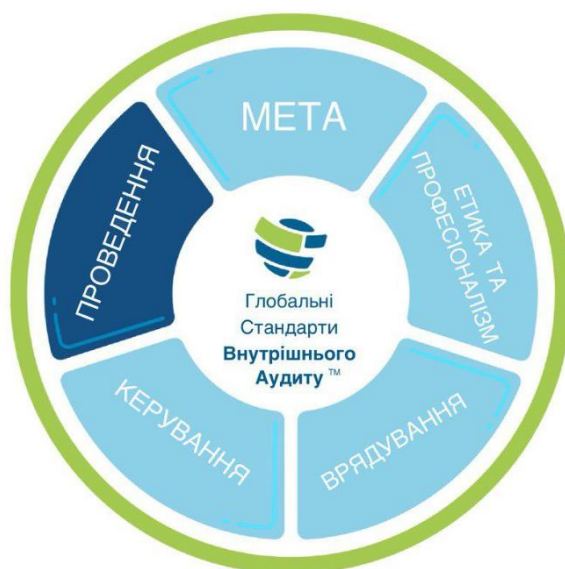
Ступінь необхідного нагляду залежить від зрілості функції внутрішнього аудиту, кваліфікації та досвіду внутрішніх аудиторів, а також складності завдань.

Керівник внутрішнього аудиту несе відповідальність за нагляд за виконанням завдань, незалежно від того, чи виконується робота із виконання завдання персоналом внутрішнього аудиту чи іншими постачальниками послуг. Обов'язки з нагляду можуть бути делеговані відповідним і кваліфікованим особам, але керівник внутрішнього аудиту зберігає за собою основну відповідальність.

Керівник внутрішнього аудиту повинен впевнитися, що докази нагляду документуються та зберігаються відповідно до встановленої методології функції внутрішнього аудиту.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Розділ V: Проведення внутрішнього аудиту

Проведення внутрішнього аудиту вимагає від внутрішніх аудиторів ефективного планування завдань, проведення завдань для підготовки спостережень і висновків, співпраці з керівництвом для визначення рекомендацій та/або планів дій, які стосуються спостережень, а також комунікації з керівництвом і працівниками, відповідальними за діяльність, що перевірялась, протягом усього завдання та після його завершення.

Попри те, що Стандарти проведення завдань представлені у певній послідовності, етапи виконання завдань не завжди є чіткими, лінійними та послідовними. На практиці порядок, у якому виконуються кроки, може змінюватися залежно від завдання та містити аспекти, що перекриваються та повторюються. Наприклад, планування завдання включає збір інформації та оцінку ризиків, які можуть продовжуватися протягом усього завдання. Кожен крок може вплинути на інший або на завдання в цілому. Таким чином, внутрішнім аудиторам слід розглянути та розуміти всі Стандарти в цьому розділі перед початком завдання.

Послуги внутрішнього аудиту включають послуги з надання впевненості, консультаційні послуги, або і ті, і інші одночасно. Очікується, що внутрішні аудитори будуть застосовувати Стандарти та дотримуватися їх під час проведення завдань незалежно від того, чи це завдання з надання впевненості або консультаційні, за винятком випадків, коли інші вимоги визначені у індивідуальних Стандартах.

Послуги з надання впевненості призначені для забезпечення певності щодо процесів врядування, ризик-менеджменту та контролю для зацікавлених осіб організації, особливо ради, вищого керівництва та менеджменту діяльності, що перевіряється. Через послуги з надання

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

впевненості внутрішні аудитори забезпечують об'єктивну оцінку відмінностей між існуючими умовами діяльності, що перевіряється, та набором критеріїв оцінки. Внутрішні аудитори оцінюють розбіжності, щоб визначити, чи є спостереження такими, що підлягають звітуванню, і надати висновок щодо результатів завдання, включаючи звітування щодо ефективності процесів.

Внутрішні аудитори можуть ініціювати консультаційні послуги або надавати їх на запит ради, вищого керівництва чи менеджменту конкретного напрямку діяльності. Характер і обсяг консультаційних послуг мають бути предметом погодження зі стороною, яка запитує послуги. Приклади консалтингових послуг включають консалтинг щодо розробки та впровадження нових політик, процесів, систем і продуктів; надання криміналістичних послуг; проведення навчання; підтримку обговорення ризиків і контролю. Надаючи консультаційні послуги, внутрішні аудитори повинні зберігати об'єктивність, не беручи на себе управлінську відповідальність. Наприклад, внутрішні аудитори можуть здійснювати консалтинг як окреме завдання, але якщо керівник внутрішнього аудиту бере на себе обов'язки, які виходять за межі внутрішнього аудиту, тоді необхідно впровадити відповідні запобіжні заходи для підтримки незалежності функції внутрішнього аудиту. (Див. також Стандарт 7.1 «Організаційна незалежність».)

Послуги внутрішнього аудиту надаються згідно з методологією, встановленою керівником внутрішнього аудиту. (Див. також Стандарт 9.3 «Методологія»). Керівник внутрішнього аудиту може делегувати певну відповідальність іншим кваліфікованим фахівцям у функції внутрішнього аудиту, але остаточною відповідальністю залишається за ним.

Принцип 13 Ефективно планувати завдання

Глобальні стандарти внутрішнього аудиту разом із методологією, встановленою керівником внутрішнього аудиту, формують основу систематичного, дисциплінованого підходу внутрішніх аудиторів до планування завдань. Внутрішні аудитори несуть відповідальність за ефективну комунікацію на всіх етапах завдання.

Планування завдання починається з розуміння початкових очікувань від завдання та причини, по якій це завдання було включено до плану внутрішнього аудиту. При плануванні завдань внутрішні аудитори збирають інформацію, яка дає їм змогу зрозуміти організацію та діяльність, що перевіряється, а також оцінити ризики, пов'язані з цією діяльністю. Оцінка ризиків завдання дозволяє внутрішнім аудиторам ідентифікувати та визначати пріоритетність ризиків для визначення цілей та обсягу завдання. Внутрішні аудитори також визначають критерії та ресурси, необхідні для проведення завдання, і розробляють робочу програму завдання, яка описує конкретні кроки, які необхідно виконати.

Стандарт 13.1 Комунікація в ході завдання

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні ефективно комунікувати протягом усього завдання. (Див. також Принцип 11 «Комунікувати ефективно» та пов'язані з ним Стандарти та Стандарт 15.1 «Фінальна комунікація за результатами завдання (звіт)»).

Внутрішні аудитори повинні повідомити керівництву про цілі, обсяг і строки проведення завдання. Про подальші зміни необхідно своєчасно комунікувати з менеджментом. (Див. також Стандарт 13.3 «Цілі та обсяг завдання»).

Наприкінці завдання, якщо внутрішні аудитори та менеджмент не дійшли згоди щодо результатів завдання, внутрішні аудитори повинні обговорити розбіжності та спробувати досягти взаємного розуміння проблеми з менеджментом діяльності, що перевіряється. Якщо взаєморозуміння не досягнуто, внутрішні аудитори не повинні бути змушеними змінювати будь-яку частину звіту за результатами завдання, якщо для цього немає обґрунтованої причини. Внутрішні аудитори повинні дотримуватися встановленої методології, щоб дати можливість обом сторонам висловити свої позиції щодо змісту фінальної комунікації (звіту) за результатами завдання та причин будь-яких розбіжностей у баченні результатів завдання. (Див. також Стандарти 9.3 «Методологія» та 14.4 «Рекомендації та плани дій»).

Стандарт 13.2 Оцінка ризиків завдання

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні досягти розуміння діяльності, що перевіряється, щоб оцінити відповідні ризики. Для консультаційних послуг формальна задокументована оцінка ризиків може не бути обов'язковою, залежно від домовленості з відповідними зацікавленими особами.

Щоб отримати адекватне розуміння, внутрішні аудитори повинні визначити та зібрати надійну, релевантну та достатню інформацію про:

- Стратегію, цілі та ризики організації, пов'язані з діяльністю, що перевіряється.
- Толерантність організації до ризику (за наявності).
- Оцінку ризиків, виконану при розробці плану внутрішнього аудиту.
- Процеси врядування, ризик-менеджменту та контролю діяльності, що перевіряється.
- Застосовні концепції, керівництва та інші критерії, які можна використовувати для оцінки ефективності цих процесів.

Внутрішні аудитори повинні перевірити зібрану інформацію, щоб зрозуміти, як мають здійснюватися процеси. Внутрішні аудитори повинні ідентифікувати ризики, які підлягають перевірці, шляхом:

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- Визначення потенційно значних ризиків для цілей діяльності, що перевіряється.
- Розгляду конкретних ризиків, пов'язаних із шахрайством.
- Оцінки значущості ризиків і їх пріоритезації для перегляду.

Внутрішні аудитори повинні визначити критерії, які використовує менеджмент, щоб оцінити, чи досягає діяльність своїх цілей.

Якщо внутрішні аудитори визначили відповідні ризики для діяльності, що перевіряється, у попередніх завданнях, потрібно лише переглянути та оновити оцінку ризиків за результатами попереднього завдання.

Стандарт 13.3 Цілі та обсяг завдання

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні встановити та задокументувати цілі та обсяг для кожного завдання.

Цілі завдання повинні формулювати мету завдання та описувати конкретні цілі, яких планується досягти, включаючи ті, що визначені законом та/або нормативними актами.

Обсяг завдання повинен визначати фокус і межі завдання, вказуючи види діяльності, розташування, процеси, системи, компоненти, період часу, який має охоплюватись завданням, та інші елементи, що підлягають перевірці, а також бути достатнім для досягнення цілей завдання.

Внутрішні аудитори повинні враховувати, чи передбачає завдання надання впевненості або консультаційних послуг, оскільки очікування зацікавлених осіб та вимоги Стандартів відрізняються залежно від типу завдання.

Обмеження обсягу завдання повинні бути обговорені з керівництвом, коли вони виявлені, з метою їх вирішення. Обмеження обсягу – це такі умови при виконанні завдання з надання впевненості, як, наприклад, обмеженість ресурсів або обмеження доступу до персоналу, приміщень, даних та інформації, які перешкоджають внутрішнім аудиторам виконувати роботу так, як це передбачено робочою програмою аудиту. (Див. також Стандарт 13.5 «Ресурси завдання»).

Якщо не вдається вирішити проблему з керівництвом, керівник внутрішнього аудиту повинен винести питання обмеження обсягу завдання на розгляд ради відповідно до визначеної методології.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Внутрішні аудитори повинні мати можливість вносити зміни до цілей та обсягу завдання, якщо в ході виконання завдання виникає така необхідність.

Керівник внутрішнього аудиту повинен затвердити цілі та обсяг завдання, а також будь-які зміни, що виникають протягом завдання.

Стандарт 13.4 Критерії оцінки

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні визначати найбільш релевантні критерії, які будуть використовуватися для оцінки аспектів діяльності, що перевіряється, визначених у цілях та обсязі завдання. Для консультаційних послуг визначення критеріїв оцінки може бути необов'язковим, залежно від домовленості з відповідними зацікавленими сторонами.

Внутрішні аудитори повинні оцінити, якою мірою рада і вище керівництво встановили адекватні критерії для визначення того, чи діяльність, що перевіряється, досягла своїх цілей і завдань. Якщо такі критерії є адекватними, внутрішні аудитори повинні використовувати їх для оцінки. Якщо критерії неадекватні, внутрішні аудитори повинні визначити відповідні критерії шляхом обговорення з радою та/або вищим керівництвом.

Стандарт 13.5 Ресурси завдання

Вимоги

Під час планування завдання внутрішні аудитори повинні визначити типи та кількість ресурсів, необхідних для досягнення цілей завдання.

Внутрішні аудитори повинні враховувати:

- Характер і складність завдання.
- Строк виконання, протягом якого завдання має бути завершено.
- Чи наявні фінансові, людські та технологічні ресурси є відповідними та достатніми для досягнення цілей завдання.

Якщо наявні ресурси є невідповідними або недостатніми, внутрішні аудитори повинні обговорити це з керівником внутрішнього аудиту, щоб отримати необхідні ресурси.

Стандарт 13.6 Робоча програма

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні розробити та задокументувати робочу програму завдання для досягнення цілей завдання.

Робоча програма завдання повинна ґрунтуватися на інформації, отриманій під час планування завдання, включаючи, якщо це можливо, результати оцінки ризиків.

Робоча програма аудиту повинна визначати:

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

- Критерії для використання при оцінці кожної цілі.
- Кроки для досягнення цілей завдання.
- Методологію, включаючи аналітичні процедури, які будуть використовуватися, та інструменти для виконання задач.
- Внутрішніх аудиторів, відповідальних за виконання кожної з задач.

Керівник внутрішнього аудиту повинен переглянути та затвердити робочу програму завдання перед його виконанням, а також переглядати відповідно при будь-яких подальших змінах.

Принцип 14 Виконувати завдання

Внутрішні аудитори виконують робочу програму завдання з метою досягнення цілей завдання.

Для виконання робочої програми завдання внутрішні аудитори збирають інформацію та проводять її аналіз та оцінку з метою отримання доказів. Ці кроки дозволяють внутрішнім аудиторам:

- Надати впевненість і сформулювати потенційні спостереження.
- Визначити причини, наслідки та значущість спостережень.
- Розробити рекомендації та/або співпрацювати з керівництвом для розробки планів дій.
- Сформулювати висновки.

Стандарт 14.1 Збір інформації для аналізу та оцінки

Вимоги

Для проведення аналізу та оцінки внутрішні аудитори повинні зібрати інформацію, що є:

- **Релевантною** – такою, що відповідає цілям завдання, зібраною в обсязі завдання, та що сприяє формуванню результатів завдання.
- **Надійною** – фактичною та актуальною. Внутрішні аудитори використовують професійний скептицизм для оцінки надійності інформації. Надійність підвищується, коли інформація є:
 - Отриманою безпосередньо внутрішнім аудитором або з незалежного джерела.
 - Підтвердженою.
 - Отриманою із системи, в якій впроваджені ефективні процеси врядування, ризик-менеджменту та контролю.
 - Достатньою – такою, що дозволяє внутрішнім аудиторам виконувати її аналіз та повну оцінку, а також дає змогу розсудливій, поінформованій та компетентній особі повторити робочу програму завдання та дійти тих

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

самих висновків, що й внутрішній аудитор.

Внутрішні аудитори повинні оцінити, чи інформація є релевантною та надійною, і чи є вона достатньою для того, щоб її аналіз забезпечив обґрунтовану основу для формулювання можливих спостережень і висновків завдання (Див. також Стандарт 14.2 «Аналіз та потенційні спостереження за результатами завдання»).

Внутрішні аудитори повинні визначити, чи потрібно збирати додаткову інформацію для аналізу та оцінки, якщо докази не є релевантними, надійними або достатніми для підтвердження спостережень завдання. Якщо відповідні докази не можуть бути отримані, внутрішні аудитори повинні вирішити, чи вважати це спостереженням.

Стандарт 14.2 Аналіз та потенційні спостереження завдання

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні аналізувати релевантну, достовірну та достатню інформацію для визначення можливих спостережень. В процесі надання консультаційних послуг збір доказів для виявлених недоліків може бути не обов'язковим, в залежності від домовленості з відповідними зацікавленими особами.

Внутрішні аудитори повинні проаналізувати інформацію, щоб визначити, чи є різниця між критеріями оцінки та існуючим станом діяльності, що перевіряється, що зветься як «фактичний стан». (Див. також Стандарт 13.4 «Критерії оцінювання»).

Внутрішні аудитори повинні визначити фактичний стан, використовуючи інформацію та докази, зібрані під час завдання.

Різниця між критерієм і фактичним станом вказує на потенційне спостереження, яке необхідно задокументувати та дослідити. Якщо початковий аналіз не надає достатніх доказів для підтвердження потенційного спостереження, внутрішні аудитори повинні проявити належну професійну ретельність, щоб визначити, чи потрібні додаткові дослідження.

Якщо необхідні додаткові дослідження, робоча програма повинна бути відповідно відкоригована та затверджена керівником внутрішнього аудиту.

Якщо внутрішні аудитори визначають, що додаткові дослідження не потрібні, та немає різниці між критеріями та фактичним станом, вони повинні надати впевненість щодо ефективності організаційних процесів врядування, ризик-менеджменту і контролю у відповідному висновку завдання.

Стандарт 14.3 Оцінка спостережень

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні оцінити кожне потенційне спостереження завдання для визначення його значимості. Оцінюючи потенційні спостереження завдання внутрішні аудитори повинні співпрацювати з керівництвом, щоб виявити першопричини, коли це можливо, визначити потенційні наслідки та оцінити важливість проблеми.

Щоб визначити значущість ризику, внутрішні аудитори повинні враховувати ймовірність виникнення ризику та вплив, який ризик може мати на процеси врядування організацією, ризик-менеджменту або контролю.

Якщо внутрішні аудитори визначають, що організація наражається на значний ризик, це необхідно задокументувати та повідомити у вигляді спостереження.

Внутрішні аудитори повинні визначити, чи повідомляти інші ризики як спостереження, виходячи з обставин і встановлених методологій.

Внутрішні аудитори повинні визначати пріоритетність кожного спостереження за результатами виконання завдання на основі його значущості, використовуючи методологію, встановлену керівником внутрішнього аудиту.

Стандарт 14.4 Рекомендації та плани дій

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні визначити, чи варто розробляти рекомендації, запросити від керівництва плани дій або співпрацювати з керівництвом для узгодження дій щодо:

- Усунення розбіжностей між встановленими критеріями та фактичним станом.
- Зниження виявлених ризиків до прийнятного рівня.
- Усунення першопричини спостережень.
- Вдосконалення діяльності, що перевіряється.

Розробляючи рекомендації, внутрішні аудитори повинні обговорити рекомендації з керівництвом діяльності, що перевіряється.

Якщо внутрішні аудитори та керівництво не погоджуються щодо рекомендацій та/або планів дій, внутрішні аудитори повинні дотримуватися встановленої методології, щоб дозволити обом сторонам висловити свої позиції та аргументи для визначення остаточного рішення. (Див. також Стандарт 9.3 «Методологія»).

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Стандарт 14.5 Висновки за результатами завдання

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні розробити висновок за результатами завдання, який узагальнює результати завдання щодо цілей завдання та цілей керівництва. Висновок за результатами завдання повинен підсумовувати професійне судження внутрішніх аудиторів щодо загальної значущості зведених результатів завдання.

Висновки завдання з надання впевненості повинні включати судження внутрішніх аудиторів щодо ефективності процесів врядування, ризик-менеджменту та/або контролю діяльності, що перевіряється, включаючи підтвердження ефективності в разі, якщо процеси є ефективними.

Стандарт 14.6 Документування завдання

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні документувати інформацію та докази для підтвердження результатів завдання. Аналітика, оцінки та допоміжна інформація, що має відношення до завдання, повинні бути задокументовані таким чином, щоб поінформований, розсудливий внутрішній аудитор або подібна поінформована та компетентна особа могла повторити роботу та отримати ті самі результати завдання.

Внутрішні аудитори та куратор завдання повинні перевірити документацію завдання на точність, достовірність та повноту. Керівник внутрішнього аудиту повинен переглянути та затвердити документацію щодо завдання. Внутрішні аудитори повинні зберігати документацію про завдання згідно з відповідними законами та/або нормативними актами, а також політиками і процедурами функції внутрішнього аудиту та організації.

Принцип 15 Повідомляти про результати завдання та здійснювати моніторинг планів заходів

Внутрішні аудитори повідомляють про результати завдання відповідним сторонам і здійснюють моніторинг статусу виконання керівництвом рекомендацій або планів заходів.

Внутрішні аудитори відповідають за випуск фінальної комунікації (звіту) після завершення завдання та повідомлення про результати завдання керівництву. Внутрішні аудитори продовжують комунікацію з керівництвом за напрямом діяльності, що перевірялась, щоб підтвердити виконання планів заходів.

Стандарт 15.1 Фінальна комунікація за результатами завдання (звіт)

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

Вимоги

Для кожного завдання внутрішні аудитори повинні розробити фінальну комунікацію (звіт), яка містить цілі завдання, обсяг, рекомендації та/або плани заходів в разі необхідності, і висновки.

Фінальна комунікація (звіт) завдання з надання впевненості також має містити:

- Спостереження та їх значущість і пріоритетність.
- Пояснення обмежень обсягу, якщо такі є.
- Висновок щодо ефективності процесів врядування, ризик-менеджменту та засобів контролю діяльності, що перевіряється.

Фінальна комунікація (звіт) повинна визначати осіб, відповідальних за усунення виявлених недоліків, і заплановану дату, до якої заходи слід впровадити.

Коли внутрішнім аудиторам стає відомо, що керівництво ініціювало або завершило заходи щодо усунення виявлених недоліків до дати фінальної комунікації, ці заходи мають бути зазначені в звіті.

Фінальна комунікація (звіт) має бути точною, об'єктивною, чіткою, лаконічною, конструктивною, повною і своєчасною, як описано в Стандарті 11.2 «Ефективна комунікація». Внутрішні аудитори мають переконатися, що фінальна комунікація (звіт) перевірена та погоджена керівником внутрішнього аудиту перед випуском.

Керівник внутрішнього аудиту має розповсюдити фінальну комунікацію сторонам, які спроможні забезпечити належний розгляд і врахування результатів. (Див. також Стандарт 11.3 «Комунікація результатів»).

Якщо завдання виконується не у відповідності до Стандартів, фінальна комунікація щодо завдання (звіт) повинна розкривати такі деталі щодо невідповідності:

- Стандарт(и), до якого (яких) не було досягнуто відповідності.
- Причина(и) невідповідності.
- Вплив невідповідності на спостереження та висновки завдання.

Стандарт 15.2 Підтвердження виконання рекомендацій або планів заходів

Вимоги

Внутрішні аудитори повинні підтвердити, що керівництво реалізувало рекомендації внутрішніх аудиторів або плани заходів керівництва відповідно до встановленої методології, яка включає:

- Запит про прогрес у впровадженні.
- Виконання повторної оцінки з використанням ризик-орієнтованого підходу.
- Оновлення статусу плану заходів керівництва в системі моніторингу.

Обсяг цих процедур повинен враховувати значущість спостереження.

Якщо керівництво не просунулося у провадженні заходів відповідно до встановлених дат

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

завершення, внутрішні аудитори повинні отримати та задокументувати пояснення від керівництва і обговорити це питання з керівником внутрішнього аудиту. Керівник внутрішнього аудиту відповідає за визначення того, чи прийняло вище керівництво ризик, який перевищує толерантність до ризику, через затримку чи через бездіяльність. (Див. також Стандарт 11.5 «Повідомлення про прийняття ризиків»).

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

ІСТОРІЯ ЗМІН

<i>Дата</i>	<i>Автор</i>	<i>Опис змін</i>
22.10.2010	Мех Г.В.	Редакція № 1, затверджена рішенням Спостережної ради ПАТ «ПУМБ» від 22.10.2010р. (протокол №127). Банком задекларовано застосування Міжнародних Стандартів Професійної Практики Внутрішнього Аудиту, введених в дію Інститутом Внутрішніх Аудиторів з 01.01.2009р.
26.10.2012	Мех Г.В.	Редакція № 2, затверджена рішенням Спостережної ради ПАТ «ПУМБ» від 26.10.2012р. (протокол №181). Внесені зміни у зв'язку з введенням з 01.01.2013р. нової редакції Міжнародних Стандартів Професійної Практики Внутрішнього Аудиту. Основні зміни стосуються більш детального викладення вимог до організаційної незалежності служби внутрішнього аудиту, проведення зовнішніх оцінок якості, виконання завдань з консультування, інформування про прийняття ризику. Також введені нові стандарти: 2070 «Зовнішній постачальник послуг та відповідальність організації за внутрішній аудит» та 2450 «Загальні висновки».
22.12.2016	Мех Г.В.	Редакція № 3. Внесені зміни у зв'язку з введенням з 01.01.2017р. нової редакції Міжнародних Стандартів Професійної Практики Внутрішнього Аудиту. Основні зміни стосуються змін Міжнародної Концептуальної Основи Професійної Практики внутрішнього аудиту (введення Місії та 10 Ключових Принципів Внутрішнього Аудиту), більш детального викладення вимог до Програми гарантії та підвищення якості внутрішнього аудиту, змісту зовнішньої оцінки, комунікацій між керівником внутрішнього аудиту та керівництвом. Також введено новий стандарт 1112 «Функції керівника внутрішнього аудиту, які не стосуються діяльності внутрішнього аудиту», внесені інші зміни для покращення послідовності викладення та уточнення вхідних положень. У зв'язку з втратою чинності «Методичних вказівок щодо застосування стандартів внутрішнього аудиту в банках України», які були затверджені постановою Правління НБУ №358 від 20.07.1999р., за текстом Стандартів з усіх інтерпретацій видалені положення, які раніше були додані з метою додаткового забезпечення відповідності національним вимогам. Зміст цих Стандартів суттєво змінився, рекомендується ознайомлення з повним текстом документу.
08.12.2020	Мех Г.В.	Редакція № 4. Планова актуалізація документа за строком (заміна ПАТ «ПУМБ» на АТ «ПУМБ» та інші уточнення).
12.12.2024	Мех Г.В.	Редакція № 5. У зв'язку із заміною Міжнародних Стандартів Професійної Практики Внутрішнього аудиту новим документом – Глобальними стандартами внутрішнього аудиту, які оприлюднені Інститутом Внутрішніх Аудиторів 09.01.2024р.

ПУМБ	23.1. Система внутрішнього аудиту\Внутрішній аудит процесів	Редакція 5.0
	Стандарти внутрішнього аудиту АТ «ПУМБ» та Банківської групи АТ «ПУМБ»	

<i>Дата</i>	<i>Автор</i>	<i>Опис змін</i>
		Структура і зміст Стандартів повністю змінились, рекомендується ознайомлення з повним текстом документу.

З дати затвердження цієї редакції Стандартів, втрачає чинність Політика «Стандарти внутрішнього аудиту АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК”», затверджена рішенням Наглядової ради АТ «ПУМБ» Протокол від 15 грудня 2020 року № 354 (ID: 5CC833BCB737F62EC22586670046255D).